

Program centra pre deti a rodiny Banská Bystrica

Banská Bystrica

marec 2026

Program Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica

Kontaktná adresa centra

Centrum pre deti a rodiny Banská Bystrica

Kollárova 29

974 01 Banská Bystrica

☎: 048/243 3001 – 5,9

Mobilné číslo: +421 907 575 840

💻 socialne.banskabystica@ded.gov.sk

Webová stránka: www.dedsvetluska.sk

Adresa miest vykonávania opatrení

Vykonávanie opatrení pobytovou formou na adresách:

Kollárova 29, 974 01 Banská Bystrica, ☎: 048/243 3001 – 5,9

Sládkovičova 24, 974 05 Banská Bystrica, ☎: +421 917 266 280

Rudlovská cesta 50, 974 01 Banská Bystrica, ☎: +421 917 266 282

Ďumbierska č. 18, 974 11 Banská Bystrica – samostatná skupina pre mladých dospelých

Pobytové opatrenia vykonávané v profesionálnych náhradných rodinách:

v mieste bydliska profesionálnych náhradných rodín

Vykonávanie opatrení ambulantnou a terénnou formou na adrese:

Office centrum Skuteckého 30 - III. poschodie, 974 01 Banská Bystrica

☎: +421 908 460 154, 💻 bb.ambulancia@dedsvetluska.sk

Účel centra, druh a forma vykonávania opatrení v centre

Centrum pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) je zariadenie zriadené na **účel** vykonávania:

- a) opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia (ďalej len „pobytové opatrenie súdu“),
- b) výchovných opatrení, ktorými je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu, povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo neodkladných opatrení, ktorými je uložená takáto povinnosť (ďalej len „ambulantné výchovné opatrenia“),

- c) opatrení na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania
  1. krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí,
  2. porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch.

Centrum v zmysle § 45 ods. 4 zákona vykonáva opatrenia **formou:**

- a) pobytovou
- b) ambulatnou
- c) terénnou

Formy vykonávaných opatrení možno vhodne a účelne kombinovať.

Centrum vykonáva **opatrenia pobytovou formou:**

- a) na základe rozhodnutia súdu o:
  1. nariadení ústavnej starostlivosti
  2. nariadení neodkladného opatrenia
  3. uložení výchovného opatrenia
- b) na základe dohody:
  1. s plnoletou fyzickou osobou, ktorou je mladý dospelý po ukončení pobytového opatrenia súdu (ak bola nariadená ústavná starostlivosť, alebo bol podaný návrh na ústavnú starostlivosť) nadobudnutím plnoletosti dieťaťa (najdlhšie do 25 roku života, ktorú možno predĺžiť najviac o 24 mesiacov, ak sa mladý dospelý sústavne pripravuje na povolanie)
  2. s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa podľa § 47
- c) na základe požiadania dieťaťa – centrum postupuje v tomto prípade podľa § 46 ods. 2 zákona.

Výkon pobytových opatrení súdu sa realizuje v:

- a) profesionálnej náhradnej rodine
- b) samostatných skupinách
- c) špecializovaných samostatných skupinách.

Výkon pobytových opatrení na základe dohody sa realizuje v:

- a) dvoch samostatných skupinách – spolu 4 miesta, pokiaľ to umožňujú kapacity centra
- b) špecializovaných samostatných skupinách – spolu 2 miesta, pokiaľ to umožňujú kapacity centra
- c) samostatnej skupine pre mladých dospelých.

Centrum vykonáva **opatrenia ambulatnou a/alebo terénnou formou podľa Plánu zabezpečenia ambulantných a terénnych opatrení SPODaSK na rok 2026**
(druh opatrenia/ počet hodín na rok):

- a) **§ 11 ods. 2 písm. a) - opatrenia pre dieťa a rodičov v rozvodových, rozchodových situáciách, kedy je dieťaťu a jeho rodičom potrebné poskytnúť alebo sprostredkovať sociálne poradenstvo /100 hod. na rok.**

Opatrenie je zamerané na podporu a pomoc dieťaťu a jeho rodičom, ktorí sa ocitli v rozvodovej/rozchodovej situácii, ktorá môže mať stresujúci, traumatizujúci a záťažový charakter a môže viesť k destabilizácii jednotlivca alebo rodiny.

Cieľom je poskytnúť sociálne poradenstvo rodičovi /rodičom nachádzajúcim sa v rozvodových/rozchodových situáciách a tým predchádzať nepriaznivým vplyvom a dopadom rozvodu/rozchodu na dieťa a jeho rodičov.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 30 hodín.

- b) **§ 11 ods. 2 písm. b) - opatrenia pre rodičov dieťaťa odporučiť psychologickú pomoc v záujme obnovy manželského spolužitia a v záujme predchádzania nepriaznivým vplyvom rozvodu na dieťa /100 hod. na rok.**

Poskytovanie psychologickéj pomoci rodičom dieťaťa v procese rozvodu/rozchodu, aby sa minimalizovali negatívne dopady rozvodu/rozchodu na partnerské, ale predovšetkým na rodičovské vzťahy, v záujme predchádzania nepriaznivým vplyvom rozvodu/rozchodu na dieťa.

Cieľom je poskytnúť psychologickú pomoc rodičovi/rodičom nachádzajúcim sa v/po procese rozvodu/rozchodu, a tým predchádzať nepriaznivým vplyvom a dopadom rozvodu/rozchodu na dieťa i jeho rodičov.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 30 hodín.

- c) **§ 11 ods. 2 písm. c) - opatrenia pre dieťa a rodičov v rozvodových, rozchodových situáciách, kedy je potrebné dieťaťu poskytnúť alebo zabezpečiť potrebnú psychologickú pomoc aj po rozvode /100 hod. na rok**

Poskytovanie psychologickéj pomoci dieťaťu v záujme minimalizovania dopadov rozvodovej/rozchodovej situácie na dieťa a podpora adaptácie dieťaťa na zmenenú rodinnú situáciu.

Poskytnúť psychologickú pomoc dieťaťu vyjadriť a porozumieť vlastným pocitom, vytvorenie priestoru pre žialenie dieťaťa nad stratou doterajšieho systému fungovania rodiny, podpora pozitívneho vzťahu s každým z rodičov, poskytnutie pomoci pri psychickej adaptácii dieťaťa na zmeny a pri vytváraní stratégií zvládania bežného života a stimulácia zdrojov dieťaťa je cieľom vykonávania týchto opatrení.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 30 hodín.

- d) **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 1 - odborné metódy na prispôsobenie sa novej situácii /300 hod. na rok.**

Podpora a pomoc dieťaťu a jeho rodine, ktorá sa ocitla v novej životnej situácii, ktorá môže mať stresujúci, traumatizujúci a záťažový charakter a môže viesť k destabilizácii jednotlivca a rodiny.

Cieľom je zmiernenie možného negatívneho dopadu novej situácie na rodinu prostredníctvom poskytnutia odbornej pomoci zameranej na stabilizáciu rodinného prostredia.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 40 hodín.

- e) **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 2 - odborné metódy práce na úpravu rodinných a sociálnych pomerov** /100 hod. na rok.

Úprava rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa, s cieľom zlepšiť starostlivosť o dieťa, o domácnosť a ekonomickú situáciu rodiny, zameriava sa na identifikáciu vonkajších a vnútorných zdrojov rodiny, ktoré prispievajú k úprave rodinných a sociálnych pomerov rodiny.

Cieľom je upraviť rodinné a sociálne pomery dieťaťa a rodiny najmä prostredníctvom posilňovania rodičovských a sociálnych zručností za účelom eliminácie negatívnych vplyvov ohrozujúcich dieťa a rodinu.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 15 hod. a max. 85 hodín.

- f) **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 3 - odborné metódy práce na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch** /100 hod. na rok.

Opatrenia zamerané na podporu a pomoc dieťaťu a jeho rodine mobilizáciou zdrojov rodiny v prospech eliminácie jej problémov.

Cieľom je poskytnúť odbornú pomoc pri riešení výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch na predchádzanie nepriaznivým vplyvom zaťažujúcej/konfliktnej situácie na dieťa a jeho rodinu.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 30 hodín.

- g) **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 4 - odborné metódy na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností** /100 hod. na rok.

Zamerané sú na rozvoj a nácvik základných rodičovských zručností, na uspokojovanie potrieb detí, uvedomenie si silných stránok a rezerv rodičov pri starostlivosti o deti, na predchádzanie zanedbávania dieťaťa a predchádzanie vyňatia dieťaťa z prirodzeného rodinného prostredia.

Cieľ je rozvoj a obnova kompetencie rodičov v starostlivosti o dieťa, so zameraním na predchádzanie, zmiernenie alebo eliminovanie príčin ohrozenia dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 15 hod. a max. 75 hodín.

- h) **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 5 – odborné metódy na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny, posúdenie možností rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa/** 150 hod. na rok.

Vykonávanie opatrení na zhodnotenie a analýzu situácie dieťaťa a rodiny, v ktorej sa momentálne nachádza, vyhodnotenie napĺňania potrieb dieťaťa, zhodnotenie možných rizík a ohrození, ako aj na zmapovanie kompenzačných mechanizmov rodiny riešiť situáciu.

Cieľom je príprava odborných podkladov, participácia s orgánom SPODaSK na určení alebo overení miery ohrozenia dieťaťa, ale zmapovanie kapacít a oblastí pozitívnej zmeny životnej situácie rodiny.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 5 hod. a max. 25 hodín.

- i) **§ 11 ods. 3 písm. d) - vykonávanie poradensko-psychologickej pomoci rodinám so špecifickým problémom a pri krízových situáciách** /200 hod. na rok.

Poskytovanie psychologického poradenstva dieťaťu a jeho rodine so špecifickým problémom a pri krízových situáciách (napr. rodina s dieťaťom s krízou identity, rodina so zdravotne postihnutým dieťaťom a iné).

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 40 hodín.

- j) **§ 44a ods. 1 písm. a) – poskytovanie alebo zabezpečenie poskytnutia sociálneho poradenstva alebo iného odborného poradenstva /100 hod. na rok.**

Zameriava sa na poskytovanie sociálneho poradenstva zameraného na uľahčenie realizácie náhradnej starostlivosti a sprevádzanie náhradných rodičov pri adaptácii dieťaťa na nové prostredie, sprevádzanie pri vytváraní alebo obnove vzťahov medzi dieťaťom a biologickou rodinou.

Cieľom je poskytnúť sociálne poradenstvo, ktoré uľahčí náhradnú starostlivosť náhradnému rodičovi a dieťaťu.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 60 hodín.

- k) **§ 44a ods. 1 písm. b) bod 1 – vykonanie alebo zabezpečenie vykonania opatrení na uľahčenie riešenia výchovných problémov alebo rodinných problémov /100 hod. na rok.**

Vykonávanie opatrení na uľahčenie riešenia výchovných problémov alebo rodinných problémov v náhradnej rodine.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 40 hodín

- l) **§ 73 ods. 6 písm. e) - poskytovanie sociálneho poradenstva mladému dospelému po ukončení náhradnej starostlivosti /20 hod. na rok.**

Opatrenie zamerané zameraného na uľahčenie začlenenia mladého dospelého do pracovného a sociálneho prostredia po ukončení náhradnej starostlivosti.

Cieľ je poskytnúť odbornú pomoc a podporu mladému dospelému pri zaraďovaní sa do bežného života zvyšovaním informovanosti vo vybraných oblastiach a posilňovaním sociálnych zručností potrebných pre aktívny pracovný, rodinný a osobný život.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 60 hodín

- m) **§ 7 ods. 7 podľa Vyhlášky č. 103/2018 Z.z. – poskytovanie odbornej metódy prípadovej konferencie – konferenčný model sociálnej práce s rodinou/**

Metóda prípadovej konferencie, rodinnej konferencie alebo iná odborná metóda na zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny, posúdenie možnosti rodiny, príbuzných a iných blízkych osôb riešiť situáciu dieťaťa a jeho rodiny s cieľom vypracovania konkrétneho adresného merateľného plánu riešenia situácie dieťaťa a jeho rodiny, s aktívnym partnerským zapojením širokej rodiny, komunity, všetkých formálnych i neformálnych zdrojov podpory rodine pri riešení situácie dieťaťa.

Opatrenia budeme realizovať podľa podprogramu, v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. max. 30 hodín, po personálnom obsadení pracovnej pozície.

Ambulantné výchovné opatrenia

- n) **§ 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine - uloženie maloletému dieťaťu alebo jeho rodičom povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu /180 hod. na rok.**

Rozvoj konkrétnych zručností dieťaťa a jeho blízkych osôb, ktoré môžu obmedziť alebo odstrániť negatívne vplyvy, ktoré ohrozujú psychický, fyzický alebo sociálny vývin dieťaťa a tiež riziko vzniku prehĺbenia krízovej situácie v rodine. Poskytnúť pomoc rodičovi, ktorý má problém s plnením si svojich povinností voči dieťaťu.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 60 hodín.

Centrum ponúka vykonávanie opatrení a odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými fyzickými osobami v súvislosti s rozvodom rodičov dieťaťa alebo rozchodom rodičov dieťaťa. O vyťažnosti centra pre vykonávanie takýchto opatrení a odborných metód práce písomne informuje riaditeľ centra vedúceho oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica v mesačných intervaloch vždy do 3. dňa v mesiaci. V prípade potreby aktuálnej informácie o vyťažnosti centra pre vykonávanie takýchto opatrení – kontakt ☎: +421 908 460 154.

Opis cieľovej skupiny centra

Centrum vykonáva opatrenia **pobytovou formou**:

- a) **na základe rozhodnutia súdu** o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia, **pre dieťa**, ktorému je
1. starostlivosť poskytovaná v profesionálnej náhradnej rodine alebo v samostatne usporiadanej skupine, pre deti vo veku od 0-18 rokov, ktoré sa ocitli bez akejkoľvek starostlivosti, alebo ak je ich život, zdravie alebo priaznivý psychický, fyzický a sociálny vývin vážne ohrozený alebo narušený,
  2. starostlivosť poskytovaná v špecializovanej samostatnej skupine pre deti, ktoré spĺňajú indikačné kritériá na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti (§ 20 ods. 1 písm. a) vyhlášky)
  3. starostlivosť poskytovaná v špecializovanej samostatnej skupine pre deti, ktoré sú osobou s ťažkým zdravotným postihnutím (telesné postihnutie, zmyslové postihnutie, alebo kombinácia týchto postihnutí), alebo pre deti s potrebou osobitnej starostlivosti, ktorá nevyžaduje poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti (§ 20 ods. 1 písm. d) vyhlášky)

s výnimkou detí so závažnými poruchami správania, drogovovo závislých detí, týraných alebo zneužívaných detí.

V naliehavých prípadoch, ak je dieťa vážne ohrozené na živote a na zdraví, alebo ak sa dieťa ocitlo bez akejkoľvek starostlivosti, môže byť dieťa dočasne prijaté aj bez dokladov v zmysle § 30 ods.2 zákona, ktoré orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately poskytne centru bezodkladne po prijatí dieťaťa.

b) **na základe dohody** pre

1. **dieťa** - dohoda s rodičom dieťaťa alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa (§ 46 ods. 1 písm. a) bod 1.). Centrum prijme a zaradí dieťa do samostatne usporiadanej skupiny, len ak je to pre toto dieťa a deti, ktorým je poskytovaná starostlivosť v samostatne usporiadanej

skupine, vhodné a ak sú voľné kapacity v samostatne usporiadanej skupine. Centrum, po zhodnotení potrieb a situácie dieťaťa, môže prijať dieťaťa aj do profesionálnej náhradnej rodiny.

2. **plnoletú fyzickú osobu** – ktorou je mladý dospelý po ukončení ústavnej starostlivosti nadobudnutím plnoletosti (§ 46 ods. 1 písm. b) bod 2.)

Centrum nevykonáva opatrenia pobytovou formou pre plnoletú fyzickú osobu, ktorá sa zúčastňuje resocializačného programu a pre tehotnú ženu a túto ženu po pôrode a jej dieťa.

Pre naplnenie efektívnej a intenzívnej spolupráce s rodinou dieťaťa je prioritne poskytovaná starostlivosť deťom z Banskobystrického kraja.

Ambulantné a terénne opatrenia sú vykonávané pre:

- a) dieťa na
  1. základe písomnej dohody s rodičom dieťaťa alebo osobou dieťaťa, ktorá sa osobne stará o dieťa,
  2. základe rozhodnutie súdu alebo orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o uložení ambulantného výchovného opatrenia, a ak je to účelom ambulantného výchovného opatrenia, tak aj pre rodiča dieťaťa alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa,
- b) plnoletú fyzickú osobu, ktorej je dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúna alebo poručníka, ktorý sa osobne stará o dieťa, u ktorých orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri výkone opatrení podľa zákona navrhol odbornú pomoc na uľahčenie zabezpečovania náhradného rodinného prostredia pre dieťa.
- c) rodiča alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa,
- d) mladého dospelého po ukončení náhradnej starostlivosti, v začleňovaní sa do bežného života, ak má záujem posilniť svoje sociálne zručnosti, pracovné návyky, posilňovanie a poradenstvo v medziľudských a partnerských vzťahoch.

Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre

Opatrenia vykonávané ambulantnou a terénnou formou centrum nevykonáva:

- a) ak nedisponuje personálnym zabezpečením pre výkon opatrení ambulantnej a terénnej formy,
- b) pre dieťa a jeho rodinu, ktorí si vyžadujú zaradenie do resocializačného programu alebo do špecializovaných programov,
- c) pre dieťa, rodiča, alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa, ktoré trpia infekčným ochorením ohrozujúcim verejné zdravie,
- d) ak sú opatrenia požadované v inom, ako slovenskom jazyku.

Kontraindikácie vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou sú:

- a) závažné psychiatrické diagnózy rodiča/rodičov (alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa) alebo dieťaťa vyžadujúce v danom čase intenzívnu zdravotnú starostlivosť alebo dlhodobú ústavnú liečbu v zdravotníckom zariadení,
- b) správanie rodiča/rodičov (alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa) alebo dieťaťa je priamo ohrozujúce život alebo zdravie zamestnanca centra,

- c) pri dôvodnom podozrení, alebo preukázanom zneužívaní, či týraní maloletého dieťaťa alebo partnera/ex partnera.

Celkový počet

Celkový počet miest v centre pre výkon opatrení pobytovou formou je 68.

Počet miest v jednotlivých budovách centra:

- a) Kollárova 29, Banská Bystrica (kmeňová budova): kapacita 16 miest v špecializovaných samostatných skupinách
- b) Sládkovičova ul. 24, Banská Bystrica (rodinný dom): samostatná skupina - kapacita 10 miest
- c) Rudlovská cesta 50, Banská Bystrica (rodinný dom): samostatná skupina - kapacita 10 miest
- d) 19 profesionálnych náhradných rodičov vo svojich vlastných bytových priestoroch – kapacita 28 miest
- e) Ďumbierska č. 18, Banská Bystrica (prenajatý byt): samostatná skupina pre mladých dospelých – kapacita 4 miesta

Celkový počet samostatne usporiadaných skupín v centre je 5, v členení:

a) podľa druhu samostatne usporiadaných skupín (§ 51 ods. 1 písm. b) zákona)

- samostatná skupina – 2
- špecializovaná samostatná skupina s ustanovenou špecializáciou – 2
- samostatná skupina pre mladých dospelých -1

b) podľa špecializácie (§ 20 ods. 1 vyhlášky)

- špecializovaná samostatná skupina pre deti, ktoré spĺňajú indikačné kritériá na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti (§ 20 ods. 1 písm. a) vyhlášky) - 1
- špecializovaná samostatná skupina pre deti, ktoré sú osobou s ťažkým zdravotným postihnutím (telesné postihnutie, zmyslové postihnutie, alebo kombinácia týchto postihnutí), alebo pre deti s potrebou osobitnej starostlivosti, ktorá nevyžaduje poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti (§ 20 ods. 1 písm. d) vyhlášky k zákonu) - 1

Opis vnútorných priestorov a vonkajších priestorov centra, opis podmienok zachovania súkromia vrátane opisu podmienok na osobnú hygienu

---

a) Kmeňová budova Banská Bystrica. V kmeňovej budove je umiestnený: ekonomicko-prevádzkový úsek, 2 samostatné špecializované skupiny, CPPR, odborný tím. Dispozične je členená na 2 samostatné časti, so samostatnými vchodmi, v ktorých sú 4 samostatné byty, administratívna časť a priestory pre stretávanie sa biologických rodičov s deťmi.

V budove sa nachádza priestor pre stretávanie sa biologických rodičov s deťmi, ktorý zároveň slúži ako interakčná miestnosť (jednoizbový návštevný byt). V tomto byte je samostatné hygienické zariadenie vybavené vaňou, umývadlom a toaletou.

V budove je knižnica, využívaná na individuálnu aj skupinovú prácu s deťmi, a zároveň diagnostická miestnosť, ktorá je využívaná zamestnancami odborného tímu na diagnostiku dieťaťa, individuálne a skupinové intervencie s deťmi.

Prízemie tvoria dva 3-izbové byty. V jednom samostatnom byte je umiestnená **špecializovaná samostatná skupina** pre deti, ktoré sú osobou s ťažkým zdravotným postihnutím (telesné postihnutie, zmyslové postihnutie, alebo kombinácia týchto postihnutí). Priestory tvorí chodba, obývačka, kuchyňa, 2 detské izby, veľká kúpeľňa výlučne pre deti (vaňa, dve umývadlá - malé a veľké, pult na prebaľovanie, výlevka, odvetraná skriňa na plienky), samostatné WC a umývadlo pre zamestnancov, komora.

V druhom samostatnom byte sú vytvorené podmienky pre terapeutickú prácu, najmä so zdravotne ťažko postihnutými deťmi, nakoľko sú v byte vybudované tri liečebno-terapeutické miestnosti: biely, farebný a vodný snoezelen, ktoré sú dispozične riešené podľa konceptov snoezelenu. V byte je aj vstupná chodba, obývačka – v nej vytvorené podmienky pre skupinové aktivity s deťmi aj dospelými. Samostatná kuchyňa je štandardne vybavená. V byte je samostatné hygienické zariadenie (WC a umývadlo). Priestory sa používajú aj na účely výkonu opatrení ambulantnou formou.

I. podlažie tvoria rovnako dva 3-izbové byty. V jednom je **špecializovaná samostatná skupina** pre deti, ktoré spĺňajú indikačné kritériá na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti (aj paliatívna starostlivosť). Byt pozostáva z dvoch detských izieb, spoločnej obývacej miestnosti, ktorá slúži ako obývačka a herňa, kuchyne, komory a kúpeľne (v nej je umiestnená vaňa, sprchovací kút, odvetraná skriňa na plienky, pojazdná polohovateľná vaňa, výlevka). V priestoroch bytu je samostatné WC pre personál. K bytu patrí terasa. V druhom 3-izbovom byte sú kancelárie odborného tímu úseku starostlivosti o dieťa a centra podpory profesionálnych náhradných rodičov, a miestnosť zriadená pre vykonávanie terapie hrou.

Osobná hygiena detí je vykonávaná v priestoroch kúpeľne, vždy samostatne pre každé dieťa s maximálnym humánnym prístupom a zachovaním intimity a súkromia dieťaťa. S ohľadom na vek, mentálnu úroveň a zdravotný stav dieťaťa (deti zdravotne ťažko postihnuté, ktoré sú úplne odkázané na pomoc inej osoby) vykonávajú hygienické úkony deti s pomocou a pod dohľadom zamestnanca, alebo ich zabezpečujú zamestnanci.

Vonkajšie priestory: tvoria ostatné plochy a nádvorie, ktoré sú využívané ako dvor. Terén je svahovitý.

b) Rodinný dom Sládkovičova ul., Banská Bystrica – samostatná skupina

Špecifikácia objektu: rodinný dom, ktorý bol rekonštruovaný v roku 2012, je to jednopodlažná budova.

Prízemie tvoria priestory: vstupná veranda, schodisko, chodba, kotolňa, kuchyňa, komora, hygienické zariadenie – WC a kúpeľňa (1x sprchový kút – plastová zástena), jedáleň a spoločenská miestnosť – obývačka.

Podlažie tvoria: vstupná chodba, obytné miestnosti – detské izby: 1 jednolôžková, 1 dvojlôžková a 2 trojlôžkové izby, hygienické zariadenie – WC samostatné a samostatná kúpeľňa (1x vaňa). Pre osobnú hygienu sú určené dve kúpeľne s WC, kúpeľňa na prízemí je určená pre chlapcov, kúpeľňa na poschodí je určená pre dievčatá. Na poschodí je WC samostatné. Kúpeľne a WC sú uzamykateľné na kľúč pre zachovanie intimity a súkromia. Osobná hygiena detí je vykonávaná v priestoroch kúpeľne, vždy samostatne pre každé dieťa s maximálnym humánnym prístupom

a zachovaním intimity a súkromia dieťaťa.

Vonkajšie priestory: tvoria ostatné plochy a nádvorie, ktoré sú využívané ako dvor a malá záhradka. Na dvore je kryté sedenie.

c) Rodinný Rudlovska cesta, Banská Bystrica - samostatná skupina

Špecifikácia objektu: jednoposchodový dom rekonštruovaný v roku 2012, na samostatne stojacom a ohraničenom pozemku so samostatnou murovanou garážou.

Prízemie domu tvoria priestory: vstupná chodba, schodisko, chodba, kotolňa s pracovňou, kuchyňa, komora, hygienické zariadenie – WC a kúpeľňa (1x sprchový kút – plastová zástena), jedáleň, obývačka a priestor pod schodmi na uloženie osobných vecí vychovávateľov.

Podlažie tvoria: vstupná chodba, obytné miestnosti – detské izby: 2 dvojlôžkové a 2 trojlôžkové izby, hygienické zariadenie – samostatné WC a samostatná kúpeľňa (1x vaňa).

Pre osobnú hygienu sú určené dve kúpeľne a dve WC, kúpeľňa a WC na prízemí sú určené pre chlapcov, kúpeľňa a WC na poschodí sú určené pre dievčatá. Kúpeľne a WC sú uzamykateľné na kľúč pre zachovanie intimity a súkromia.

Osobná hygiena detí je vykonávaná v priestoroch kúpeľne, vždy samostatne pre každé dieťa s maximálnym humánnym prístupom a zachovaním intimity a súkromia dieťaťa.

Vonkajšie priestory: tvoria ostatné plochy a nádvorie, ktoré sú využívané ako dvor a malá záhradka.

d) Byt Ďumbierska ul., Banská Bystrica – samostatná skupina pre mladých dospelých

3-izbový byt s príslušenstvom, má samostatnú kuchyňu, obývačku s jedálenským kútom, 2 dvojlôžkové izby, hygienické zariadenie s umývadlom a vaňou, WC s umývadlom. Byt je s balkónom.

e) Priestory ambulantnej a/alebo terénnej formy výkonu opatrení

Sú prenajaté v budove Office centra v Banskej Bystrici, Skuteckého ulica. Jedná sa o 3 miestnosti, pre psychologov, sociálnych pracovníkov a jedna miestnosť pre individuálnu prácu s klientmi.

Počet zamestnancov centra, štruktúra pracovných miest s uvedením dosiahnutého vzdelania zamestnancov, zabezpečenie odbornej pomoci alebo činností inými odborníkmi

---

Celkový počet zamestnancov centra: 69 zamestnancov

Odborné činnosti a ďalšie činnosti sa vykonávajú v centre pre deti **pobytovou formou** prostredníctvom zamestnancov, ktorí:

a) sú členmi odborného tímu

úseku starostlivosti o dieťa: 7 zamestnancov

- ✓ 2 psychologovia s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,
- ✓ 2 sociálni pracovníci s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,
- ✓ 1 špeciálny pedagóg s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,
- ✓ 1 liečebný pedagóg s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,
- ✓ 1 fyzioterapeut s VŠ vzdelaním prvého/druhého stupňa v príslušnom odbore,

centra podpory profesionálnych náhradných rodín: 3 zamestnanci

- ✓ 1 psychológ s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,

- ✓ 1 sociálny pracovník s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,
- ✓ 1 špeciálny pedagóg s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,

b) zabezpečujú odbornú pomoc a starostlivosť v samostatne usporiadaných skupinách: 27 zamestnancov

v samostatnej skupine Rudlovskej cesty Banská Bystrica

- ✓ 3 vychovávatelia, z toho 2 s VŠ vzdelaním, 1 so stredoškolským vzdelaním
- ✓ 3 pomocní vychovávatelia z toho 2 so stredoškolským vzdelaním a 1 s VŠ vzdelaním prvého stupňa,

v samostatnej skupine Sládkovičovej ul. Banská Bystrica

- ✓ 3 vychovávatelia s VŠ vzdelaním
- ✓ 3 pomocní vychovávatelia: 1 so stredoškolským a 2 s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa

v špecializovanej samostatnej skupine (poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti)

- ✓ **1 zodpovedná osoba** – sestra s VŠ vzdelaním II. stupňa a špecializáciou v príslušnom odbore
- ✓ 5 zdravotných sestier (jeden úväzok zložený z dvoch polovičných úväzkov), z toho 3 s VŠ vzdelaním a 3 so stredoškolským vzdelaním
- ✓ 1 pomocný vychovávateľ s ekonomickými činnosťami so stredoškolským vzdelaním.

v špecializovanej samostatnej skupine pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou na základe lekárskeho posudku podľa osobitného predpisu, s kombináciou postihnutí, zabezpečuje starostlivosť 5 opatrovateliek so stredoškolským vzdelaním, 2 vychovávateľky s VŠ vzdelaním, pomocný vychovávateľ s ekonomickými činnosťami so stredoškolským vzdelaním,

c) poskytujú starostlivosť deťom vo svojom domácom prostredí – 19 profesionálnych náhradných rodičov, z uvedeného počtu je obsadených 16 miest,

- ✓ z toho 6 s VŠ vzdelaním a 10 so stredoškolským vzdelaním.

Vykonávanie opatrení **ambulantnou a terénnou formou** realizujú:

- ✓ 3 psychológovia s VŠ vzdelaním druhého stupňa v študijnom programe psychológia (z toho 1 pracovná pozícia nie je momentálne obsadená),
- ✓ 2 sociálni pracovníci s VŠ vzdelaním druhého/prvého stupňa v študijnom odbore sociálna práca,
- ✓ 1 odborný zamestnanec na prípadové konferencie/rodinné konferencie/iné odborné metódy s VŠ vzdelaním druhého stupňa – pracovná pozícia nie je momentálne personálne obsadená.

Centrum zabezpečuje odbornú pomoc alebo činnosť vykonávaných opatrení pobytovou formou aj prostredníctvom iných externých odborníkov, s ktorými spolupracuje – právnickými alebo fyzickými osobami:

- a) Centrum poradenstva a prevencie – diagnostiky, špecializované odborné činnosti, poradenstvo, metodická činnosť,
- b) Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Krajské pracovisko v Banskej Bystrici,
- c) Centrum diagnostiky, terapie a prevencie FAS Ružomberok,

- d) Klinický psychológ – psychoterapeut,
- e) Klinický logopéd,
- f) Koordinátor prevencie Policajného zboru.

Opis spôsobu oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra

---

Program centra je zverejnený na webovom sídle centra. Týmto spôsobom je zabezpečená možnosť kohokoľvek a kedykoľvek sa oboznámiť s jeho obsahom.

Deti, rodičia detí a iné fyzické osoby, pre ktoré sú vykonávané opatrenia, sú s programom oboznamovaní a je im vysvetlený pri prvom osobnom kontakte s pracovníkmi centra, a to v závislosti od formy poskytovaných opatrení v centre:

V prípade vykonávania opatrení pobytovou formou na základe rozhodnutia súdu, ak nebol prvý kontakt pracovníkov centra pred prijatím dieťaťa do centra, je dieťa oboznámené a je mu vysvetlený program (najmä informácie, ktoré sa týkajú starostlivosti o dieťa, práv a povinností detí a jeho rodinných príslušníkov) pri jeho prijatí do centra sprevádzajúcim vychovávateľom a rodičom dieťaťa pri prvom osobnom stretnutí s pracovníkmi centra, ktoré musí byť zrealizované najneskôr do dvoch týždňov od prijatia dieťaťa. Zodpovedný za oboznámenie rodičov dieťaťa s programom centra je sociálny pracovník.

Zodpovedný za oboznámenie detí, rodičov a iných fyzických osôb, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia centra, s programom centra, je sociálny pracovník centra.

Pri realizácii opatrení ambulantnou a terénnou formou je zodpovedný za oboznámenie s programom centra (so zameraním na podrobné oboznámenie s náležitosťami a priebehom výkonu opatrení) odborný tím, ktorý konkrétne opatrenia vykonáva, počas prvého stretnutia s rodinou pri dojednávaní podmienok vykonávania opatrení.

Všetky deti, rodičia a iné fyzické osoby sú s programom centra oboznamované spôsobom primeraným ich veku a rozumovým schopnostiam.

Opis odborných metód s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra

---

Pri pobytových opatreniach:

Pri nastavení odbornej pomoci dieťaťu, ktoré bolo umiestnené do centra, je dôležitá vzájomná spolupráca multidisciplinárneho tímu, ktorý v centre tvorí sociálny pracovník, psychológ, špeciálny a liečebný pedagóg, vychovávateľ/profesionálny náhradný rodič, zdravotná sestra, fyzioterapeut. Sociálny pracovník je koordinátorom Individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa (ďalej len „IPROD“) a zodpovedá za zabezpečenie kontinuity vykonávaných odborných činností pre dieťa, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie na základe rozhodnutia súdu.

a) Sociálna práca

1. prípadová štúdia a kazuistika
2. sociálna diagnostika (rodinná anamnéza, genogram, ekomapa)

3. prípadová konferencia alebo metóda rodinnej konferencie, alebo iná metóda v spolupráci s rodičmi, ďalšími príbuznými a inými blízkymi osobami dieťaťa a s ďalšími prizvanými osobami, najmä zástupcami obce, školy a poskytovateľa zdravotnej starostlivosti
4. sociálne a odborné poradenstvo
5. sociálna terapia a rozbor problémovej situácie
6. individuálny rozhovor (informačný, poradenský, motivačný)
7. terénna sociálna práca - návšteva v BR (realizovaná aj pred prijatím dieťaťa), práca s biologickou rodinou v procese sanácie, rozvoj rodičovských zručností...
8. pozorovanie
9. zber a analýza údajov
10. sociálno-psychologický výcvik

b) Psychologická starostlivosť

1. psychologická intervencia – psychologické poradenstvo s dôrazom na podporu, stabilizáciu bezprostrednej emočnej reakcie dieťaťa na záťažovú situáciu prechodu do nového prostredia,
2. skríning psychického a emočného stavu
3. odborná psychologická diagnostika – vstupná, opakovaná
4. periodická odborná psychodiagnostika – len u detí do 3 rokov veku – cieľom je skríning psychomotorického vývinu dieťaťa
5. psychologické poradenstvo
6. príprava dieťaťa na náhradnú rodinnú starostlivosť
7. individuálna psychoterapia
8. multisenzorická stimulácia, prvky bazálnej stimulácie, relaxácie
9. psychologické poradenstvo pre biologických rodičov a príbuzných, náhradných rodičov
10. psychologické poradenstvo profesionálnym náhradným rodičom
11. psychologické poradenstvo s mladými dospelými
12. konzultačno - poradenská činnosť pre zamestnancov centra

Psychológ v rámci skupinovej psychologickej práce môže používať tieto metódy:

1. Preventívne programy
2. Sociálno-psychologické výučby (SPV)
3. Rodinné a párové poradenstvo.

Z externých zdrojov centrum v psychologickej oblasti zabezpečuje:

1. Klinického psychológa
2. Psychoterapiu

c) Špeciálnopedagogická starostlivosť

1. špeciálnopedagogická diagnostika a rediagnostika
2. špeciálnopedagogické poradenstvo, konzultácie a metodická činnosť
3. individuálne, skupinové alebo hromadné poradenstvo a intervencia deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a deťom s rizikovým vývinom
4. špeciálnopedagogická intervencia – plán špeciálno-pedagogickej intervencie pre dieťa (intervenčný, reedukačný, kompenzačný, rehabilitačný, korekčný a preventívny)

5. depistáž – včasná detekcia a intervencia problémov detí so zdravotným postihnutím a vývinovými poruchami
6. realizuje preventívne programy na elimináciu rizikových faktorov na zvýšenie kvality života dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a rizikovým vývinom
7. terapie alebo ich prvky – muzikoterpia, arteterapia, biblioterapia, dramaterapia, ergoterapia, hrová, činnosťná terapia, psychomotorická stimulácia, hipoterapia, canisterapia, aromaterapia, snoezelen – biely, vodný, farebný
8. korekcia deficitu oslabených čiastkových funkcií metódou Sindelar
9. spolupráca, konzultácia so školami a školskými zariadeniami (MŠ, ZŠ, ŠZŠ, SŠ, ČŠPP, LVS, RC, DC)
10. individuálne a skupinové intervencie v procese osamostatňovanie sa mladého dospelého, konzultácie a poradenská činnosť
11. štúdium dokumentácie a odbornej literatúry

d) Liečebnopedagogická starostlivosť

1. liečebnopedagogická diagnostika a rediagnostika
2. liečebnopedagogické poradenstvo, konzultácie a metodická činnosť
3. liečebnopedagogická intervencia vo forme jednorazových cvičení v rámci: bazálnej stimulácie, senzomotorickej stimulácie, aktivácie a mobilizácie psychických síl, tréningu kognitívnych schopností, sociointegračných a sebaobslužných cvičení, terapie a korekcií porúch vývinu, liečebnopedagogická intervencia pri poruchách správania)
4. liečebnopedagogická intervencia ako súvislý korekčný, podporný, individuálny edukačný, psychosociálne rehabilitačný, krízový program (individuálne alebo skupinové terapie alebo ich prvky – muzikoterpia, arteterapia, biblioterapia, dramaterapia, ergoterapia, hrová, činnosťná terapia, psychomotorická stimulácia, hipoterapia, canisterapia – s vlastným vycvičeným psíkom - Gaiou, aromaterapia, snoezelen – biely, vodný, farebný)
5. monitoruje výskyt a realizuje preventívne opatrenia v oblasti porúch vývinu, zdravia, správania, sociálno-patologických javov, iných negatívnych javov (zanedbávanie, ohrozenie, rizikové a málo podnetné prostredie)
6. spolupráca, konzultácia so školami a školskými zariadeniami (MŠ, ZŠ, ŠZŠ, SŠ, ČŠPP, LVS, RC, DC)
7. individuálne a skupinové intervencie v procese osamostatňovanie sa mladého dospelého, konzultácie a poradenská činnosť
8. štúdium dokumentácie a odbornej literatúry, vedenie spisovej agendy

e) Fyzioterapia

1. špeciálne metódy v rámci LTV (Vojtova metodika – podľa zaučenia, kineziotaping, pasívne cvičenia, aktívne cvičenia, aktívne asistované cvičenia, dýchacia gymnastika, orofaciálna stimulácia, rehabilitačné polohovanie, cvičenie v UGLU systéme),
2. metódy masáží (klasická masáž, reflexná masáž, bankovanie),
3. canisterapia (polohovanie, aktívne asistované cvičenia, stimulačné cvičenia)
4. hipoterapia (zabezpečená externe)
5. hydroterapia (vírivý kúpeľ)
6. thermo terapia (teplé zábaly)

7. fytotherapia (aplikácia bioptronovej lampy + filtre)

f) Ošetrovateľská starostlivosť

Za poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti zodpovedá **zodpovedná osoba** – sestra, po získaní špecializácie v príslušnom odbore, ktorá sa podieľa na organizovaní, koordinovaní a kontrole ošetrovateľskej starostlivosti a vyhodnocovaní individuálnych ošetrovateľských plánov vykonávaná sestrou po získaní špecializácie v príslušnom odbore.

Odborná starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine pre deti, ktoré splňajú indikačné kritériá na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti je poskytovaná najmä zdravotnou sestrou. Voľba a vykonávanie niektorých opatrení je závislé od zdravotného stavu dieťaťa. Plán komplexnej starostlivosti o dieťa je zameraný na komplexnú pomoc predovšetkým v rámci odbornej zdravotnej starostlivosti, ako aj v procese výchovy a vzdelávania, nevynímajúc proces socializácie. Metódy, ktoré realizuje zdravotná sestra:

1. tvorba a vyhodnocovanie plánu komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti (vypracúva sa pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť na základe lekárskeho posudku – deti s ťažkým zdravotným postihnutím)
2. ošetrovateľské úkony v zmysle štandardov práce, vedenie príslušnej ošetrovateľskej dokumentácie
3. odborné metódy polohovania
4. techniky konceptu bazálnej stimulácie
5. orofaciálna stimulácia
6. spolupráca s odborným tímom
7. odborné semináre a kreditové vzdelávanie sestier

g) Starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine pre deti, ktoré sú osobou s ťažkým zdravotným postihnutím (telesné postihnutie, zmyslové postihnutie, alebo kombinácia týchto postihnutí), alebo pre deti s potrebou osobitnej starostlivosti, ktorá nevyžaduje poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti, je poskytovaná na základe individuálneho opatrovateľského plánu, ktorý je zameraný na poskytovanie starostlivosti v oblasti biologických potrieb dieťaťa, na vytváranie a upevňovanie hygienických a spoločenských návykov, poskytovanie pomoci pri vytváraní základných sociálnych kontaktov a uspokojovanie psychosociálnych potrieb dieťaťa.

g) Výchovná činnosť:

V oblasti výchovnej činnosti sa vykonáva individuálna alebo skupinová práca zameraná na identifikáciu a následné napĺňanie potrieb dieťaťa, vytváranie bezpečného prostredia pre dieťa, kontakt dieťaťa s biologickou rodinou a blízkymi osobami a vzdelávanie dieťaťa, príprava dieťaťa na budúcnosť, jeho osamostatnenie sa, zdravotnú starostlivosť a pod. Používané metódy:

1. individuálny prístup k dieťaťu (diagnostikovanie a napĺňanie potrieb dieťaťa, vytváranie bezpečného prostredia pre dieťa, podpora kontaktov dieťaťa s biologickou rodinou a blízkymi osobami, výchova a vzdelávanie dieťaťa, príprava dieťaťa na budúcnosť, osamostatnenie sa, zdravotná starostlivosť), sprevádzanie dieťaťa
2. skupinová práca s deťmi
3. vedenie pedagogickej dokumentácie

4. účasť na prípadových konferenciách
5. výchovné poradenstvo
6. preventívne aktivity
7. konzultácie (poskytnúť rodičom, iným príbuzným, pedagógom v školách....)
8. krízová intervencia
9. metódy povzbudzovania, názorové, verbálne, činnosťno-praktické, metóda príkladu, objasňovania, presvedčovania, vysvetľovania, cvičenia a navykania, zhodnocovania, metóda kooperácie, aktivizujúce metódy, situačno-problémové metódy
10. metóda zážitkového učenia
11. motivačné, fixačné, metódy opakovania, hodnotenia
12. vysvetľovanie, rady, povzbudzovanie, pochvala, odmena/trest
13. prvky pedagogiky Montessori.

Pri ambulantných a terénnych opatreniach:

Intervencie prostredníctvom opatrení vykonávaných ambulantnou a/alebo terénnou formou sú orientované na prácu s dieťaťom, dieťaťom a jeho rodinou, náhradným rodičom a mladým dospelým po ukončení náhradnej starostlivosti. V centre sa vykonáva najmä sociálna práca, psychologická pomoc a starostlivosť. Ak je to potrebné a účelné môžu byť do práce s dieťaťom a jeho rodinou prizvaní aj ďalší odborníci (napr. špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg a pod.).

Odborné metódy na výkon opatrení ambulantnou formou a terénnou formou sa realizujú formou individuálnej práce s klientom, skupinovej práce so skupinou klientov, alebo kombináciou oboch foriem. Výkon opatrení ambulantnou a/alebo terénnou formou sa realizuje podľa podprogramov, ktoré sú zverejnené na webovej stránke centra. V každom podprograme je uvedený jeho cieľ, obsah a pre akú cieľovú skupinu je určený.

U každého podprogramu na vykonávanie jednotlivých opatrení a odborných metód práce priamo s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami v závislosti od cieľovej skupiny, pre ktorú sú vykonávané, je stanovený minimálny a maximálny počet hodín. Počet hodín vybraného podprogramu je možné upravovať v závislosti od potrieb rodiny a dieťaťa, a s ich súhlasom. Pracovník centra pracujúci s rodinou má právo realizovať témy a metódy podľa potrieb rodiny.

Centrum vykonáva opatrenia a odborné metódy práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými fyzickými osobami v súvislosti s rozvodom rodičov dieťaťa alebo rozchodom rodičov dieťaťa. O vyťažnosti centra pre vykonávanie takýchto opatrení a odborných metód práce písomne informuje riaditeľ centra vedúceho oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica v mesačných intervaloch vždy do 3. dňa v mesiaci.

Metóda prípadovej konferencie, rodinnej konferencie alebo iná odborná metóda na zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny, posúdenie možnosti rodiny, príbuzných a iných blízkych osôb riešiť situáciu dieťaťa a jeho rodiny s cieľom vypracovania konkrétneho adresného merateľného plánu riešenia situácie dieťaťa a jeho rodiny, s aktívnym partnerským zapojením širokej rodiny, komunity všetkých formálnych i neformálnych zdrojov podpory rodine pri riešení situácie dieťaťa sa vykonáva podľa § 7 ods. 7 vyhlášky.

Odborné metódy a techniky sociálnej práce:

1. Zber anamnestických údajov o rodine a jej členoch, analýza materiálov
2. Pozorovanie
3. Interview, rozhovor
4. Motivačné rozhovory s cieľom podporiť rodinu v procese realizácie zmeny; motivačné rozhovory s pomenovaním konzekvencií neriešenia situácie, ktorá dieťa ohrozuje, motivačné rozhovory s prvkami validizácie
5. Prípadová konferencia
6. Diagnostika rodiny
7. Návštevy rodiny ako diagnostická metóda
8. Sieťovanie
9. Intervencie
10. Sociálne poradenstvo základné, odborné
11. Tréning – ide predovšetkým o tréning zameraný na prekonávanie strachu, tréning na zvyšovanie sebavedomia a pozitívneho sebahodnotenia, tréning základných rodičovských zručností, ich rozvoj, sociálnych zručností, tréning konštruktívnej hádky, tréning v asertivite,
12. Modelovanie, hranie rolí – táto metóda sa využíva i v spojení s ďalšími metódami
13. Prípadová konferencia – je plánované koordinované a štruktúrované stretnutie všetkých do prípadu zainteresovaných strán – rodičia, deti, odborníci jednotlivých inštitúcií, ktorí pracovali alebo budú pracovať s dieťaťom alebo jeho rodinou, prípadne, aj členovia širšej rodiny, ak môžu byť prínosom pre riešenie problémovej situácie dieťaťa a jeho rodiny
14. Krízová intervencia
15. Posilňovanie – pozitívne posilňovanie ako špecifická forma podpory rodiny
16. Povzbudenie
17. Evaluácia/vyhodnotenie
18. a iné metódy a techniky práce

V rámci psychologickkej pomoci a starostlivosti poskytuje psychológ psychologické poradenstvo orientované na naplnenie vytýčených cieľov. Psychologickými prostriedkami facilituje proces transformácie orientovaním sa na posilnenie vnútorných zdrojov jednotlivca, rodiny ako systému, pomáha implementovať zmeny do života jednotlivca i rodiny a podporuje ich realizáciu. Realizuje a poskytuje:

1. Psychologickú intervenciu (zameraná je na stabilizáciu emočných reakcií súvisiacich so situáciou, v ktorej sa dieťa a rodina nachádza počas vykonávania opatrení v centre)
2. Psychologické poradenstvo
3. Plánovanie poradensko-psychologického procesu a vedenie prípadu
4. Metodiky a nástroje psychologického posúdenia rodiny – diagnostiky
5. Odborná práca s motiváciou v štádiách realizácie zmien a ich udržiavania
6. Práca s odporom
7. Komunikačné stratégie (aktívne počúvanie, reflexie, parafrázovanie, sumarizácia, ocenenie rodiny)
8. Návčiky – komunikácie, rozvoj rodičovských zručností, empatia a rozvíjanie vzťahov, riešenia problémov

9. Intervenčné stratégie psychologického poradenstva (terapia hrou, intervencie, stratégie a techniky zamerané na ovplyvnenie spôsobu myslenia dieťaťa, metódy zamerané na zlepšenie sebaovládania, vytváranie nových vzorcov správania, znižovanie nežiaducich prejavov správania

Spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov

Individuálne, podľa potreby rodiny a dieťaťa, zabezpečujeme pozvánkami účasť zástupcov sociálno-právnej ochrany, obcí, pedagógov, lekárov a iných spolupracujúcich odborníkov na prípadových konferenciách. Podľa potrieb detí zabezpečujeme individuálnu starostlivosť deťom v odborných ambulanciách – CPP, logopéd, skupinové činnosti - preventívne aktivity formou SPV s príslušníkom Polície povereným prevenciou, zapájame externých odborníkov do vzdelávania zamestnancov napr. prevencia sociálno-patologických javov, krízová intervencia u agresívneho dieťaťa, sebapoškodzujúceho sa dieťaťa, spolupracujeme s psychoterapeutom, klinickým psychológom.

Opis plánovania a vyhodnocovania výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách

---

V špecializovanej samostatnej skupine, v ktorej sa poskytuje ošetrovateľská starostlivosť, vzhľadom k ťažkému zdravotnému stavu detí a poskytovaniu paliatívnej starostlivosti, sa kladie dôraz na techniky a metódy ošetrovateľského procesu, plánované a zaznamenávané v pláne ošetrovateľskej starostlivosti.

V samostatne usporiadaných skupinách tvoria všetci zamestnanci skupiny spoločne s deťmi (prihliadajúc na ich vek a mentálnu úroveň) plán akcií, aktivít, výletov a podujatí na nasledujúci rok. Z návrhu vypracovávajú vychovatelia ročný Plán výchovnej činnosti skupiny a aktivít pre deti tak, aby boli zohľadnené ich zvláštnosti a individuality. Ročný plán je rozpracovaný na jednotlivé mesiace. Úpravy v pláne sú povolené v závislosti od vzniknutej situácie. Plnenie mesačných aktivít z ročného plánu sa priebežne hodnotí v intervale spravidla 2-4 mesiace na porade skupiny a odborného tímu. Vyhodnotenie ročného plánu sa realizuje po ukončení roka vo výročnej správe centra. Výchovná činnosť je zameraná na zdravý životný štýl, na rozvoj jednotlivých zložiek osobnosti, na úctu k tradíciám, zásady slušného správania, samostatné hospodárenie a finančnú gramotnosť.

Plánovanie individuálnej výchovnej práce s dieťaťom je činnosťou vychovateľa/PNR v priamom kontakte s dieťaťom, ktorý spolu s dieťaťom, primerane jeho veku a mentálnym schopnostiam, plánuje čiastkové ciele a konkrétne úlohy, ktoré vo výchovnom pláne uvedie. Plán sa vyhodnocuje tak, aby zachytil rozvoj dieťaťa, či sa podarilo úlohy v danom období naplniť, ako to prežívalo dieťa, ako pristupovalo k daným úlohám, aké bolo jeho správanie, či použité metódy alebo odporúčania boli účinné. Forma vyhodnotenia je zaznamenaná v IPRoDe. Dieťa má priestor vyjadriť svoj názor. Výchovný plán vychádza z kompletného posúdenia dieťaťa, zohľadňuje v jednotlivých úlohách aj odporúčania členov odborného tímu, ktoré sú výsledkom diagnostiky alebo intervencie počas práce s dieťaťom, prípadne iných externých odborníkov. Ak je dieťa so špeciálnymi výchovno-

vzdelávacími potrebami, alebo dieťa s rizikovým vývinom, v procese starostlivosti o dieťa sa plánuje aj špeciálnopedagogická intervencia a/alebo liečbnopedagogická intervencia. Plán výchovnej činnosti s dieťaťom a plán špeciálnopedagogickej intervencie a liečbno-pedagogický plán práce s dieťaťom na seba logicky nadväzujú. Priebežne a operatívne sa riešia novovzniknuté situácie. Plány sú súčasťou IPRODu, vypracovávajú a vyhodnocujú sa v termínoch a na obdobie stanovené v IPRODe.

Pri uplatňovaní výchovných postupov v Centre sú deti najmä motivované k želanému správaniu. Deti sa snažíme viesť k plneniu povinností, ktoré sú primerané ich veku a mentálnej úrovni, pedagogickými metódami a formami, ako napr. hrovou formou, súťaživou formou, názorným príkladom, persúziou, poskytovaním pomoci, povzbudzovaním a odmenou v mimoriadnych prípadoch.

Odmenou je drobnosť (individuálne – pre niekoho kniha, hračka, sladkosť) za dobré vysvedčenie (individuálne od mentálnej úrovne, schopností a snahy dieťaťa sa hodnotí „dobré vysvedčenie“ – hodnotí vychovávateľ, ktorý má dieťa v individuálnej starostlivosti).

Pochvala pred všetkými deťmi na komunite sa považuje za odmenu pri dosiahnutom športovom úspechu, úspešným reprezentovaním v rôznych súťažiach (maliarske, spevácke a tanečné), výstave vytvorených prác a pod.

Opis obsahu prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti

---

Cieľom programu prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti je umožniť účastníkom získať prostredníctvom efektívneho interaktívneho spôsobu učenia informácie, vedomosti a praktické zručnosti nevyhnutné pre profesionálne vykonávanie náhradného rodičovstva.

Rozsah prípravy je

- a) 60 hodín, ak fyzická osoba získala najmenej úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo najmenej úplné stredné odborné vzdelanie,
- b) alebo 80 hodín, ak fyzická osoba získala nižšie vzdelanie ako úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie.
- c) najmenej 21 hodín nácviku praktických zručností, ak ide o
  - zamestnanca, ktorý bol členom odborného tímu, alebo ktorý zabezpečoval starostlivosť o deti nepretržite 3 roky
  - manžela profesionálneho náhradného rodiča, ak sa starostlivosť v profesionálnej náhradnej rodine zabezpečuje len jeden z manželov.

Obsah prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti v centre zahŕňa:

- a) poskytnutie základných informácií o
  1. právnych predpisoch upravujúcich oblasť sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a rodinnoprávných vzťahov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisoch súvisiacich so starostlivosťou v profesionálnej náhradnej rodine,

2. výchovných opatreniach, náhradnej starostlivosti a osvojení,
  3. psychickom vývine, fyzickom vývine a sociálnom vývine dieťaťa a potrebách dieťaťa,
  4. o potrebách a špecifikách starostlivosti o dieťa, ktoré je
    - osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, v rozsahu najmenej desať hodín z celkového počtu hodín určených na poskytnutie základných informácií,
    - obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi, alebo ktoré je týrané, sexuálne zneužívané, alebo sa vykonávajú opatrenia na overenie miery ohrozenia dieťaťa týraním, sexuálnym zneužívaním alebo iným činom ohrozujúcim jeho život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin, v rozsahu najmenej **10** hodín z celkového počtu hodín určených na poskytnutie základných informácií,
  5. právach dieťaťa,
  6. právach a povinnostiach profesionálneho náhradného rodiča,
- b) nácvik praktických zručností vo výchovnej práci s deťmi v rozsahu najmenej 21 hodín zameraný na:
1. identifikáciu vývinových potrieb dieťaťa,
  2. vzťahovú väzbu, citové pripútanie a separáciu dieťaťa,
  3. prispôsobenie sa zmene v rodine profesionálneho náhradného rodiča,
  4. komunikačné zručnosti,
  5. rozvoj výchovných zručností,
  6. riešenie záťažových situácií v rodine,
  7. spoluprácu v tíme odborníkov.

Pri príprave záujemcov budú **použité metódy**:

1. rozhovor,
2. pozorovanie,
3. skupinové aktivity,
4. dotazníky,
5. príklad dobrej praxe,
6. filmové ukážky,
7. interaktívne prednášky,
8. zážitkové techniky,
9. a iné podľa potreby.

Po **ukončení prípravy** tím vypracuje **zhodnotenie prípravy**, ktorého súčasťou je najmä

- a) zhodnotenie záujmu fyzickej osoby o získanie informácií podľa odseku 1 písm. a) a zhodnotenie spolupráce pri nácviku podľa odseku 1 písm. b) počas prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
- b) zhodnotenie motivácie fyzickej osoby na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
- c) záver, či fyzická osoba absolvovala alebo neabsolvovala prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti.

Po končení prípravy tím vypracuje **potvrdenie o absolvovaní prípravy manželom profesionálneho náhradného rodiča**, ktorého súčasťou je uvedenie počtu hodín nácviku praktických zručností.

Personálne zabezpečenie prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti je zabezpečené tímom, ktorý zriadil riaditeľ centra. Tím tvorí koordinátor – špeciálny pedagóg, psychológ a sociálny pracovník centra podpory profesionálnych náhradných rodičov. Na niektoré časti prípravy – k špecifickým témam si tím prizýva zodpovednú osobu – koordinátorku ošetrovateľstva (zdravotná sestra) a profesionálnych náhradných rodičov.

Centrum realizuje prípravu v časovom rozpätí troch týždňov, s celkovým počtom 10 pracovných dní. Proporciónálne rozdelenie prípravy je 40 % základné informácie, 60 % nácvik praktických zručností. Povolená neúčast' záujemcu na skupinových aktivitách je najviac 10 % časového fondu, pričom musí byť riadne zdokumentovaná. Akceptovateľnými dôvodmi sú práceneschopnosť, úmrtie v rodine a podobne. Zmeškaný čas je potrebné si nahradiť individuálne po dohode s tímom prípravy.

Termíny prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti v roku 2026:

24.02.2026 – 11.03.2026

21.09.2026 – 07.10.2026

Začatie prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti závisí od počtu prihlásených záujemcov (minimálny počet prihlásených záujemcov -- 3), vzhľadom na realizovanie skupinových aktivít a zachovania dynamiky skupiny. V prípade zvýšeného záujmu o prípravu centrum môže realizovať prípravu aj mimo stanovených termínov, o čom bude záujemcov informovať.

Miesto realizovania prípravy:

Centrum pre deti a rodiny Banská Bystrica, Kollárova 29, 974 01 Banská Bystrica.

Žiadosti o zaradenie do prípravy je možné posielat' písomne poštou na adresu centra, alebo e-mailom na adresu: cpr@dedsvetluska.sk.

Po obdržaní žiadosti fyzickej osoby o zaradenie do prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti, bude každý záujemca do 5 pracovných dní písomne informovaný o zaevidovaní žiadosti, tiež o najbližšom termíne prípravy a časovom rozvrhnutí prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti. V prípade, že záujemca prejaví záujem o skorší termín prípravy, informuje ho tím zriadený na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti, ktoré dostupné centrum pre deti a rodiny realizuje prípravu v skoršom termíne a ponúkne mu možnosť sprostredkovanie prípravy v tomto centre.

Uvedenie rozsahu hodín počas dňa a dní v týždni, počas ktorých sa vykonávajú jednotlivé opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou

---

Zamestnanci centra vykonávajúci opatrenia ambulantnou alebo terénnou formou sú klientom k dispozícii v rozsahu hodín počas pracovného dňa a dní v týždni, počas ktorých sa vykonávajú ambulantné a terénne opatrenia:

Pondelok	Utorok	Streda	Štvrtok	Piatok
8:00 – 13:30	8:00 – 13:30	8:00 – 13:30	8:00 – 13:30	8:00 – 13:30

Zamestnanci využívajú pružný pracovný čas, spravidla v čase medzi 12.00 a 13.00 majú 30 minút prestávku na obed. Po dohode s klientom vykonávajú opatrenia aj mimo uvedených hodín v pracovných dňoch.

Ambulantné opatrenia sú vykonávané v prenajatých priestoroch v administratívno-obchodnej budove **na adrese** Office centrum Skuteckého 30 - 3. poschodie, 974 01 Banská Bystrica. Opatrenia sú zamestnancami centra vykonávané aj pomocou informačných technológií a telefonicky.

Opis tvorby a vyhodnocovania čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou

---

Pre účely plánovania vykonávania opatrení pre dieťa umiestnené v centre na pobytové opatrenie súdu, centrum vypracuje v spolupráci s orgánom SPODaSK, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (IPROD). Cieľ odbornej práce s dieťaťom, jeho rodinou, alebo fyzickou osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, je určený orgánom SPODaSK spoločne s centrom, je výstupom z prípadovej konferencie, ktorá sa koná najneskôr do 2 týždňov od prijatia dieťaťa do centra. IPROD obsahuje aj kontaktné údaje koordinátora zo strany SPODaSK a koordinátora zo strany centra. Koordinátorom IPRODu v centre je sociálny pracovník, ktorý zodpovedá za kontinuitu vykonávaných odborných činností.

IPROD je súbor čiastkových plánov vykonávania odborných činností v centre:

1. plán sociálnej práce
2. plán výchovnej práce s dieťaťom
3. hlavné úlohy psychologickej činnosti psychológa centra
4. plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti, ak si to zdravotný stav dieťaťa vyžaduje
5. plán špeciálnopedagogickej intervencie pre dieťa, ak je dieťa v starostlivosti špeciálneho pedagóga centra, alebo liečbnopedagogický plán, ak je dieťa v starostlivosti liečebného pedagóga centra, rehabilitačný plán, ak je dieťa v starostlivosti fyzioterapeuta
6. plán dočasného zabezpečovania starostlivosti podľa § 52b ods. 1 zákona, kedy centrum počas čerpania prestávky na obnovu kondície profesionálnym náhradným rodičom dočasne zabezpečí starostlivosť o dieťa

V procese plánovania IPRODu je nevyhnutná vzájomná spolupráca všetkých zainteresovaných subjektov pri nastavení adekvátnej a odbornej pomoci dieťaťu. Do jedného mesiaca od prijatia dieťaťa do centra sa realizuje komplexné posúdenie situácie dieťaťa (obsahuje diagnostiku dieťaťa – sociálnu, psychologickú, pedagogickú, zdravotnú a iné), ktorého výsledkom sú odporúčania pre nastavenie cieľa odbornej práce s dieťaťom a čiastkových plánov v IPRODe.

V IPRODe je určený termín prehodnotenia plnenia cieľa odbornej práce (vyhodnocuje sa najmenej jedenkrát za 6 mesiacov) spolu s prehodnotením plnenia jednotlivých čiastkových plánov, ktoré nadväzujú na cieľ odbornej práce IPRODu. O spôsobe a kritériách hodnotenia plnenia cieľa odbornej práce IPRODu sa dohodne odborný tím spoločne so všetkými zainteresovanými subjektmi. Čiastkové plány IPRODu sa vyhodnocujú priebežne, v závislosti od stanovených termínov plnenia úloh individuálne pre každé dieťa (spravidla v období 2 - 4 mesiace od určenia cieľa odbornej práce s dieťaťom). Vyhodnotenie IPRODu sa realizuje za prítomnosti členov odborného tímu, vychovávateľa/PNR, ktorí realizujú čiastkové plány IPRODu – na stretnutí sa vyhodnotí plnenie úlohy a koordinujú sa ďalšie úlohy v čiastkových plánoch v súlade s cieľom odbornej práce s dieťaťom. V prípade zdravotne ťažko postihnutých detí umiestnených v špecializovaných samostatných skupinách sa prehodnocuje aj možnosť ich umiestnenia do profesionálnej náhradnej rodiny vzhľadom na ich zdravotný stav a prognózu jeho vývoja.

Úlohy v čiastkových plánoch sú plánované technikou SMART – špecifické, merateľné, akceptovateľné, reálne a termínované. Pri tvorbe úloh je zohľadnený názor dieťaťa.

1. Plán sociálnej práce

Plán sociálnej práce vypracováva sociálny pracovník v zmysle § 30 ods. 8 Vyhlášky. V pláne sú konkretizované jednotlivé úlohy, stanovený je termín prehodnotenia úlohy. Plán sociálnej práce obsahuje mieru ohrozenia dieťaťa a ak sa centrum podieľalo na určení miery ohrozenia dieťaťa, opis postupu centra pri určení miery ohrozenia dieťaťa, zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny. V pláne sociálnej práce sú zakomponované aj spolupracujúce subjekty, ktoré participujú na tvorbe plánu sociálnej práce, ak sa na tvorbe plánu podieľajú a konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov – vrátane metód sociálnej práce a opatrení na podporu zaradenia dieťaťa, ktoré spĺňa indikačné kritériá na poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti do profesionálnej náhradnej rodiny, ak je dieťa umiestnené v špecializovanej samostatnej skupine alebo v samostatnej skupine. Ak je dieťa umiestnené v profesionálnej náhradnej rodine, obsahuje aj spôsob úhrady zvýšených výdavkov na zabezpečenie starostlivosti o dieťa a miesto a dobu čerpania dovolenky, počas ktorej má profesionálny náhradný rodič poskytovať starostlivosť dieťaťu. Cieľ plánu sociálnej práce a jeho plnenie sa hodnotí centrom a orgánom SPODaSK v určených termínoch spoločne, spravidla za účasti osôb, ktoré sa podieľajú na tvorbe plánu sociálnej práce a profesionálneho náhradného rodiča, ak je dieťa umiestnené v profesionálnej náhradnej rodine.

Súčasťou plánu sociálnej práce je **plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého** spracovaný najneskôr tri roky pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa, ktorého súčasťou je po dovŕšení plnoletosti dieťaťa aj predpokladaný spôsob zabezpečenia si ďalšieho bývania.

Na pláne prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého aktívne participuje mladý dospelý spoločne so sociálnym pracovníkom a sprevádzajúcim vychovávateľom/PNR. Plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého je predmetom prípadovej konferencie, ktorá sa koná pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa. Úlohy v pláne sú zamerané individuálne, vzhľadom na osobnosť mladého dospelého napr. na posilnenie sociálnych zručností, komunikačných schopností, finančnú gramotnosť a pod. Plán vyhodnocuje sociálny pracovník, odborný tím a mladý dospelý v stanovených termínoch.

Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa je Plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého súčasťou písomne dohodnutých podmienok zotrvania mladého dospelého v centre po dovŕšení jeho plnoletosti. Plán kontinuálne nadväzuje na plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého spracovaného najneskôr tri roky pred dovŕšením plnoletosti. Súčasťou tohto plánu je aj predpokladaný spôsob zabezpečenia si ďalšieho bývania a ďalšie náležitosti potrebné na vykonávanie opatrení a na sledovanie plnenia ich účelu.

2. Plán výchovnej práce s dieťaťom

Vychovávateľ/PNR, ktorý má dieťa v individuálnej starostlivosti, spolu s dieťaťom, primerane jeho veku a rozumových schopností, plánuje čiastkové ciele a úlohy na ich dosiahnutie, ktoré tvoria plán výchovnej práce s dieťaťom na stanovené obdobie (pribežne sa prehodnocuje spravidla každé 2 - 4 mesiace). Plán výchovnej práce si každé dieťa od 15 rokov tvorí aktívne s podporou a pomocou vychovávateľa a zúčastňuje sa na stretnutiach k jeho vyhodnoteniu. Výchovný plán vychádza z komplexného posúdenia situácie dieťaťa a odporúčaní jednotlivých členov odborného tímu, zohľadňuje v jednotlivých úlohách výsledky diagnostiky alebo intervencií počas práce s dieťaťom, individuálne potreby dieťaťa. Za vypracovanie a vyhodnocovanie plánu výchovnej práce s dieťaťom v termínoch určených v IPRODe zodpovedá vychovávateľ/PNR.

Písomné vyhodnotenie plánu výchovnej práce profesionálny náhradný rodič v stanovených termínoch realizuje s tímom centra podpory profesionálnych náhradných rodičov počas návštev v profesionálnych náhradných rodinách.

Výchovná činnosť je zameraná predovšetkým na:

- a) sociálne zručnosti (spolurozhodovanie, finančná gramotnosť, samoobslužné činnosti, komunikácia)
- b) oblasť vzdelávania a príprava do školy (učenie, rozumové schopnosti, rečový vývin)
- c) emocionálny vývin (prežívanie, vzťah k sebe, vzťah k iným, sebariadenie, empatia, sebareflexia, sebamotivácia)
- d) socializácia (vzťahy: biologická rodina, súrodenecké väzby, kamaráti, blízke osoby v centre, aj mimo centra)
- e) záujmová a rekreačná činnosť (záľuby a záujmy – krúžky, duchovný rozvoj, kultúrne akcie, výlety)
- f) oblasť zdravotnej starostlivosti (vyšetrenia, kontroly, hospitalizácie, RHB, liečenia, zdravý životný štýl)
- g) ďalšie rozhodujúce skutočnosti a podstatné udalosti týkajúce sa života dieťaťa v danom období.

V prípade, ak je cieľom sociálnej práce sanácia rodinného prostredia a sú prijaté konkrétne úlohy na prípadovej konferencii zamerané na odstránenie dôvodov, ktoré viedli k vyňatiu dieťaťa z prirodzeného rodinného prostredia, súčasťou je aj plán činnosti pre rodinu počas pobytu dieťaťa

mimo centra (ďalej len „PČR“). PČR motivuje biologickú rodinu do zapájania sa starostlivosťou o dieťa počas realizácie krátkodobého pobytu dieťaťa v domácnosti biologickej rodiny. V PČR je rodič informovaný o dennom režime dieťaťa, obsahuje úlohy pre rodiča a úlohy pre dieťa.

Po ukončení krátkodobého pobytu odovzdá rodina vyhodnotený PČR službukonajúcemu vychovávateľovi alebo profesionálnemu náhradnému rodičovi (ak je dieťa v starostlivosťi profesionálneho náhradného rodiča), ktorý zaznamenáva vplyv pobytov v rodine dieťaťa.

3. Hlavné úlohy psychologickkej činnosti

Psychológ centra vypracováva Hlavné úlohy psychologickkej činnosti, ktoré sú jedným z čiastkových plánov IPRODu – pravidelne sa vyhodnocujú a dotvárajú pri prehodení IPRODu. Podkladom pre ich vypracovanie je správa, v ktorej je zhodnotený adaptačný proces dieťaťa, predbežné diagnostické závery zo vstupnej diagnostiky a odporúčania pre výchovnú a odbornú činnosť, prípadne odporúčanie na inú odbornú intervenciu. Táto správa a vstupná psychologická diagnostika sú súčasťou komplexného posúdenia situácie dieťaťa.

Hlavné úlohy psychologickkej činnosti sa vyhodnocujú za obdobie, na ktoré sa úlohy tvorili. Vyhodnotenie hlavných úloh psychologickkej činnosti je súčasťou IPRODu.

4. Plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti, ak si to zdravotný stav dieťaťa vyžaduje

Ak si to zdravotný stav dieťaťa vyžaduje, je v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti vypracovávaný Plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti. Vede ho ošetrojúca sestra. Pri prijímaní dieťaťa do skupiny je spracované vstupné posúdenie zdravotného stavu dieťaťa a zápisy o poskytovanej ošetrovateľskej starostlivosti, z ktorého následne vyplývajú ošetrovateľské diagnózy a z nich ciele ošetrovateľskej starostlivosti podľa štandardov ošetrovateľskej starostlivosti. Ošetrovateľské výkony sa zaznamenávajú v každej službe do ošetrovateľskej dokumentácie dieťaťa. Výkony sa prehodenú na základe zmeny zdravotného stavu dieťaťa. Plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti je vyhodnocovaný denne, zhodnotením zdravotného stavu dieťaťa v ošetrovateľskej dokumentácii.

5. Plán špeciálno-pedagogickkej intervencie, liečebno-pedagogický plán práce s dieťaťom

Špeciálny pedagóg v procese starostlivosti o dieťa, na základe záverov odbornej špeciálnopedagogickkej diagnostiky dieťaťa (je súčasťou komplexného posúdenia situácie dieťaťa) a aktuálneho zdravotného stavu, plánuje vlastnú špeciálnopedagogickú intervenciu - plán špeciálnopedagogickkej intervencie pre dieťa, ktorý obsahuje konkrétne ciele práce s dieťaťom a ďalšie úlohy, ktoré majú súvislosť s dieťaťom. Plán je súčasťou IPRODu, vyhodnocuje sa podľa stanovených termínov. Špeciálny pedagóg participuje s pedagogickými zamestnancami pri tvorbe výchovnej práce s dieťaťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a rizikovým vývinom.

Liečebný pedagóg realizuje liečebno-pedagogickú diagnostiku so spracovaním diagnostickkej správy, ktorá je súčasťou komplexného posúdenia situácie dieťaťa. V procese plánovania práce s dieťaťom tvorí liečebno-pedagogický plán práce s dieťaťom a programy (inkluzívne, stimulačné, korekčné, krízové, poradenské a preventívne) práce s dieťaťom a skupinou, vytvára interaktívne koncepty pomoci a zároveň zapája deti, odborných a pedagogických zamestnancov a rodičov

dieťaťa do plánovania prevencie a intervencie. Plán je súčasťou IPRODu, vyhodnocuje sa podľa stanovených termínov.

6. Plán dočasného zabezpečovania starostlivosti

Profesionálnemu náhradnému rodičovi, ktorý poskytuje starostlivosť najmenej jednému dieťaťu s ťažkým zdravotným postihnutím, patrí prestávka na obnovu kondície. Ak PNR, ktorý čerpá prestávku na obnovu kondície, poskytuje starostlivosť viacerým deťom, centrum zabezpečí starostlivosť aj o deti, ktoré nie sú osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, ak o to PNR požiada. Centrum dohodne s PNR plán dočasného zabezpečovania starostlivosti o dieťa/deti počas čerpania prestávky na obnovu kondície. Plán dočasného zabezpečovania starostlivosti o dieťa obsahuje dátum čerpania prestávky na obnovu kondície a spôsob zabezpečovania starostlivosti o dieťa – pri čerpaní 24 hodín prestávky v samostatne usporiadanej skupine centra, pri čerpaní 6 hodín v inej PNR, ak s tým obe PNR súhlasia, alebo starostlivosť zabezpečujú členovia odborného tímu centra podpory PNR.

Plán vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou obsahuje cieľ, konkrétne odborné metódy, podrobnosti ich vykonávania, rozsah vykonávaných metód vyjadrený v osobohodinách, označenie a pracovné zaradenie zamestnanca centra, ktorý bude za vykonávanie opatrení pre fyzické osoby zodpovedať, počet zamestnancov, ktorí sa budú na vykonávaní opatrení podieľať, dôvody ukončenia odborných činností, spôsob a časový harmonogram priebežného a záverečného hodnotenia vykonávania opatrení v centre. Cieľ plánu vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou je totožný s cieľom sociálnej práce s dieťaťom, ktorý vypracúva orgán SPODaSK.

Plán vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou sa vypracúva v spolupráci s rodičmi dieťaťa, osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, prípadne náhradnými rodičmi, alebo mladým dospelým a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, ďalej s pracovníkom SPODaSK, ktorý vedie prípadovú sociálnu prácu a ďalšími subjektmi spolupracujúcimi na pláne.

Plán vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa na základe dohody podľa § 47 obsahuje mieru ohrozenia dieťaťa, ak bola určená, zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny, spolupracujúce subjekty na tvorbe plánu sociálnej práce, ak sa na tvorbe plánu sociálnej práce podieľali, cieľ vykonávaných opatrení pre dieťa, konkrétne metódy a formy práce, ktorými sa bude pracovať s dieťaťom, konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov. Konkrétne úlohy centra na dosiahnutie cieľov obsahujú aj úlohy psychologickkej činnosti, špeciálno-pedagogickej činnosti a ďalších odborných činností vykonávaných v centre. Plán obsahuje kritériá splnenia stanovených cieľov alebo jednotlivých úloh, výsledok splnenia úloh aj prehodnotených, výsledok prehodnotenia miery ohrozenia dieťaťa, ak bola stanovená a kontaktné údaje zamestnanca, ktorý vedie a koordinuje plnenie vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa na základe dohody s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa. Plán vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa sa vypracováva spoločne s dieťaťom prihliadajúc na jeho vek a rozumové schopnosti a s rodičom prípadne osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa.

Pred začatím vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa, po predchádzajúcom písomnom odporúčaní orgánu sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, centrum uzatvorí s rodičom, alebo inou osobou, ktorá sa stará o dieťa, dohodu. Dohoda obsahuje náležitosti v zmysle § 47, ods. 6 Zákona č. 305/2005 Z.z.

Dĺžka pobytu dieťaťa musí byť v dohode presne vymedzená. Dĺžka pobytu dieťaťa môže byť najviac 30 dní odo dňa prijatia. Po dohode s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, môže byť na odporúčanie orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pobyt podľa prvej vety opakovane predĺžený, najviac na 90 po sebe nasledujúcich dní.

Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery

---

Vlastné zdroje centra

Pre voľno-časové aktivity má centrum v hlavnej budove na Kollárovej ulici k dispozícii dvor, kde sa nachádzajú hojdačky, šmykľavka, preliezačky, malý bazén a altánok. V budove sú tri multisenzorické miestnosti - snoezeleny – biely, farebný a vodný. V dome na Rudlovskej ceste je pre deti stôl na stolný tenis, trampolína, na Sládkovičovej ulici je vybudovaná posilňovňa a samostatná relaxačná miestnosť, trampolína, basketbalový kôš. Obidva rodinné domy majú dvor, kde je možné venovať sa rôznym pohybovým aktivitám a záhradu, kde deti môžu získavať a zdokonaľovať svoje manuálne zručnosti v oblasti záhradníckych prác. Pre deti sú v skupinách k dispozícii športové potreby – lopty, korčule, lyže, sánky, boby, hokejky, bicykle, kolobežky, bedminton, a iné.

Centrum pripravuje a organizuje aktivity pre zmysluplné trávenie voľného času detí, napr. MDD, Vianočné posedenie, výroba veľkonočných vajíčok, tvorivé dielne, karneval, výlety do okolia, halloween, a rôzne iné, podľa ročných období a príležitostí. Deti v PNR využívajú na voľnočasové aktivity aj možnosti ponúkané obcou v rámci bydliska PNR, tiež sa zúčastňujú aktivít organizovaných centrom

Externé zdroje v okolí

Deti navštevujú krúžky podľa aktuálnej ponuky školy, ktorú navštevujú, alebo podľa ponúk rôznych športových klubov v Banskej Bystrici a blízkom okolí, či miesta bydliska PNR. Krúžky si deti vyberajú samé podľa svojich záujmov a záľub, napr. hokej, futbal, tanec, spev.

V rámci mesta Banská Bystrica sú možnosti navštevovať rôzne športové kluby, záujmové krúžky, centrá voľného času, tanečné skupiny. Nachádza sa tu tiež základná umelecká škola, plaváreň, plážové kúpalisko, kino, divadlá, divadlo – štúdio tanca, múzeá, galéria, vedecká knižnica, hvezdáreň, zimný štadión, mestské parky s ihriskami, športová zóna v parku pod Pamätníkom SNP (hojdačky, trampolíny, posilňovacie stroje, korčuliarska dráha), Slovenské osvetové stredisko (tvorivé dielne). Je možnosť navštevovať rôzne kultúrne podujatia organizované mestom Banská Bystrica a inými neziskovými organizáciami, alebo spoločnosťami (napr. Radvanský jarmok, Dohoda, Majáles, MDD, premietanie hokejových zápasov na námestí počas MS v hokeji, otvorenie a ukončenie školského roka spojené s koncertom speváckych skupín a iné).

Je možné využiť aj okolitú prírodu na turistiku a oddych. Tiež sú v blízkosti Banskej Bystrice rôzne športové strediská na letné a zimné športy (Sásovská dolina, Šachtičky, Špania dolina, Selce –

Čachovo, Králiky, Tajov, Malachov a iné). V blízkosti Banskej Bystrice je možnosť splavovať Hron.

V profesionálnych náhradných rodinách majú deti k dispozícii v rodinných domoch napr. hojdačky, pieskoviská, bazény. Deti v profesionálnych náhradných rodinách, ktoré bývajú v bytovkách, majú možnosť využívať športoviská a ihriská v bezprostrednej blízkosti. V rámci bydliska profesionálnej náhradnej rodiny je možnosť navštevovať rôzne kultúrne a spoločenské aktivity (kultúrne domy, športové haly, kiná, divadlá a pod). Zabezpečenie krúžkov je možné prostredníctvom vzdelávacích poukazov, alebo z príspevku na dieťa. Profesionálni náhradní rodičia môžu využívať okolitú prírodu na turistiku a oddych v blízkom okolí. Deti majú možnosť slobodného výberu vierovyznania. Deti z profesionálnych náhradných rodín sú členmi rôznych folklórnych súborov, s ktorými vystupujú v SR i v zahraničí.

Deti majú možnosť slobodného výberu vierovyznania. Ak sa dieťa rozhodne absolvovať krst a zúčastňovať sa náboženských obradov a významných náboženských udalostí v rámci registrovaných cirkví, je zo strany zamestnancov centra podporované. Všetky rozhodujúce úkony v oblasti vierovyznania dieťaťa sú realizované so súhlasom a v spolupráci s rodičmi.

Opis zabezpečenia zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

---

Deťom v centre je pri prijatí do centra bezodkladne zabezpečená vstupná lekárska prehliadka. Počas pobytu v centre je zabezpečovaná pravidelná lekárska prehliadka pediatrická a stomatologická, podľa určených a objednaných termínov lekármi. Deti zo samostatných skupín navštevujú rôznych pediatrov v rámci mesta Banská Bystrica. Pokiaľ má prijaté dieťa obvodného pediatra v rámci mesta Banská Bystrica, ostáva v jeho starostlivosti aj po prijatí do centra. Ak je dieťa prijaté z iného okresu, prehlási sa, po dohode s rodičom, k pediatrovi v Banskej Bystrici. Pediatra navštevujú podľa potreby – v prípade ochorenia, alebo podľa pokynov lekára (kontroly). Ak je dieťa umiestnené v špecializovanej samostatnej skupine s ošetrovateľským procesom, dochádza pediater do skupiny za deťmi. Všetky pokyny a odporúčania lekárov sú plnené. V prípade návrhu lekára na kúpeľný pobyt, centrum vybavuje dokumentáciu a zabezpečuje realizáciu pobytu v kúpeľoch.

Odborné ambulancie navštevujeme s deťmi podľa špecifikácie zdravotného stavu v rámci SR (napr. ambulancie nefrologická, gastroenterologická, neurologická, pneumologická, očná, chirurgická, kardiologická, ...) a odporúčania pediatra alebo lekára v špecializovanom odbore. Ak je nevyhnutné zabezpečiť zdravotnú starostlivosť v špeciálnych odborných pracoviskách, po odporúčení lekára, centrum túto starostlivosť zabezpečí v ktoromkoľvek meste. V Banskej Bystrici je 24 hodinová urgentná lekárska starostlivosť zabezpečená v DFNSP. Všetky detské ambulancie, ktoré navštevujeme s deťmi sa nachádzajú v meste Banská Bystrica, alebo v blízkosti bydliska PNR.

Navštevujeme s deťmi aj odborné špecializované pracoviská v Bratislave – kardiologické centrum, nefrológiu, očnú ambulanciu. Pedopsychiater, v dispenzári, ktorého sú deti z centra, má sídlo v BB, vo Zvolene, v Rimavskej Sobote.

Základná zdravotná starostlivosť deťom v profesionálnych náhradných rodinách je zabezpečená v mieste trvalého bydliska profesionálneho náhradného rodiča, resp. v najbližšej spádovej oblasti (u profesionálnych náhradných rodinách, ktoré bývajú v malých obciach). Starostlivosť v odborných

ambulanciách je zabezpečovaná v mieste bydliska profesionálneho náhradného rodiča, resp. v najbližšom zdravotníckom zariadení v okresných a krajských mestách. Ak je nevyhnutné zabezpečiť zdravotnú starostlivosť v špecializovaných odborných pracoviskách, po odporúčení lekára, centrum túto starostlivosť zabezpečí v mieste daného špecializovaného pracoviska.

Mladému dospelému je naďalej zabezpečovaná zdravotná starostlivosť u pediatra, ktorého navštevoval, pokiaľ má možnosť byť u neho evidovaný do 26 rokov. V prípade, že pediater túto možnosť nemá, mladý dospelý si určí nového všeobecného lekára. To isté platí aj u odborných lekároch. Lekárov navštevujú mladí dospelí samostatne, v prípade požiadania, ich sprevádza vychovávateľ/PNR.

Opis zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 roku veku (ďalej len „mladý dospelý“) po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

---

Samostatne usporiadané skupiny

Zabezpečenie školskej dochádzky:

- a) Materské školy v rámci mesta Banská Bystrica, len s vyučovacím jazykom slovenským.
- b) Základné školy v rámci mesta Banská Bystrica, len s vyučovacím jazykom slovenským.
- c) V prípade potreby a v súlade s možnosťami výchovno-vzdelávacej sústavy v meste Banská Bystrica je možné zabezpečiť výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v triedach škôl a školských zariadení určených pre žiakov bez špeciálnych výchovnovzdelávacích potrieb – integrácia
- d) Špeciálna základná škola na Ďumbierskej ulici v Banskej Bystrici, s vyučovacím jazykom slovenským. Pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vo variante A, vo variante B, deťom s autizmom, deťom s viacnásobným postihnutím.
- e) Špeciálna základná škola internátna Liptovský Ján – pre dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vo variante C
- f) Cirkevná základná škola v Banskej Bystrici
- g) Stredná odborná škola pod Bánošom
- h) Stredná priemyselná škola dopravná Zvolen
- i) SŠ hotelových služieb a obchodu vo Zvolene
- j) SŠ hotelových služieb a obchodu v Banskej Bystrici
- k) Odborné učilište Viliama Gaňu v Banskej Bystrici.

Zabezpečenie školskej dochádzky sa v profesionálnych náhradných rodinách realizuje v mieste trvalého pobytu profesionálneho náhradného rodiča, resp. v najbližšom mieste, kde sa predškolské alebo školské zariadenie nachádza (materská škola, základná škola, špeciálna základná škola). Stredoškolské vzdelávanie je zabezpečené v rámci SR, s možnosťou bývania na internáte, alebo denného dochádzania.

Pri voľbe strednej školy poskytujeme dieťaťu poradenstvo, pomoc a podporu. Dieťa navštevuje strednú školu podľa vlastného výberu a súhlasu rodičov. Mladý dospelý, po dovŕšení 18. roku,

pokiaľ zotrvá v centre, pokračuje v štúdiu na strednej škole, ktorú navštevoval. Následne o štúdiu na vysokej škole rozhoduje mladý dospelý.

Opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis práv rodiča a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre

---

Pri právach dieťaťa vychádza centrum z Deklarácie práv dieťaťa a dohovoru o právach dieťaťa.

Práva a z nich vyplývajúce aj povinnosti, v centre dodržiavame a učíme deti takto:

1. Všetky deti majú právo na lásku a starostlivosť
  - máš právo na to, aby ťa niekto dospelý mal rád a staral sa o teba.
2. Všetky deti sú si rovné
  - si rovnako vzácny ako ostatné deti. Nezáleží na tom, či si malý, veľký, čierny, biely, dievča, chlapec, tučný, chudý alebo sa nejako inak odlišuješ od iných.
3. Každé dieťa má právo na dostatok zdravej výživy
  - máš právo na zdravé jedlo. Rodičia alebo iní dospelí majú povinnosť starať sa o teba, aby si nebol hladný. Máš právo odmietnuť, ale musíš si uvedomiť, že môžeš zostať hladný.
4. Každé dieťa má právo na vzdelanie
  - máš právo, ale aj povinnosť chodiť do školy a učiť sa. Nikto ti nesmie brániť chodiť do školy.
5. Každé dieťa má právo na zdravotnú starostlivosť
  - keď si chorý a necítiš sa dobre, máš právo na ošetrovanie lekárom. Návštevu však musíš mať riadne potvrdenú lekárom a musíš sa riadiť jeho pokynmi.
6. Každé dieťa má právo na hru a voľný čas
  - máš právo hrať sa, alebo sa venovať svojim záujmom, keď si splníš povinnosti do školy a pomôžeš pri domácich prácach alebo tam, kde je to treba.
7. Deti nesmú pracovať
  - pomáhať pri domácich prácach je chvályhodné a nevyhnutné. Nikto ťa však nemôže nútiť ťažko pracovať. Zarábať peniaze v určitých podmienkach môžeš od 15 rokov.
8. Deti nesmú byť týrané
  - máš právo, aby sa dospelí o teba starali. Nikto ti nesmie ubližovať, biť ťa, nadávať ti a šikanovať ťa.
9. Deti sa nesmú stať obeťami násillia a vojny
  - v krajinách, kde je vojna, nesmie nikto nútiť deti bojovať.
10. Deti nesmú byť sexuálne zneužívané
  - nikto ťa nesmie objímať, bozkávať, prípadne nútiť k pohlavnému styku bez tvojho dovolenia, keď ti je to nepríjemné.
11. Deti majú právo vyjadriť svoje názory
  - máš právo povedať, čo si myslíš, ale musíš to povedať slušne, bez kriku a nadávok a zároveň musíš rešpektovať názory iných.
12. Deti majú právo zvoliť si svoje vierovyznanie
  - ak chceš, môžeš veriť v (akéhokolvek) Boha, máš na to právo. Nikto by ti nemal brániť chodiť na miesta, kde sa s ním môžeš porozprávať (kostol, synagóga...).
13. Deti majú právo stretávať sa a združovať podľa vlastného výberu

- máš právo stretávať sa so všetkými dobrými deťmi, ktoré sú slušné a nenavádzajú ťa na zlé veci.

14. Deti majú právo na prístup k informáciám

- máš právo, aby si sa dozvedel všetko, čo ťa zaujíma a mal sa z čoho učiť prospešné veci.

Zvláštnu ochranu venujeme zdravotne ťažko postihnutým deťom v špecializovaných samostatných skupinách. V špecializovanej samostatnej skupine s poskytovaným ošetrovateľským procesom sa využívajú najmä práva nevyliciteľne chorých alebo umierajúcich, keďže ide o deti, ktoré sú v paliatívnom režime. A to sú:

1. právo v nevyliciteľnom štádiu ochorenia na takú úľavu a zmiernenie bolesti, ktoré zodpovedajú súčasným vedomostiam a možnostiam zdravotnej starostlivosti o nevyliciteľne chorých a umierajúcich
2. právo na humánnu starostlivosť
3. právo na dôstojné umieranie
4. právo na nádej a nezáleží na tom, že sa mení jeho životná perspektíva
5. právo na stálu starostlivosť i napriek tomu, že sa cieľ uzdravenie z choroby mení na zachovanie pohodlia a kvality života
6. právo byť ušetrený bolesti
7. právo na pomoc rodiny a na pomoc pre rodinu v súvislosti s prijatím nevyliciteľnej choroby alebo smrti
8. právo byť ošetrovaný pozornými, citlivými a skúsenými ľuďmi, ktorí porozumejú mojím potrebám
9. právo na komplexnú paliatívnu starostlivosť.

Okrem týchto základných práv majú deti ďalšie práva:

kontakt (osobný, telefonický, písomný) s rodičmi a ostatnými rodinnými príslušníkmi, aj osobami, ku ktorým má blízky vzťah:

1. dieťa má možnosť osobne navštíviť príbuzného v prirodzenom rodinnom prostredí (návšteva v biologickej rodine, návšteva počas prípadovej konferencie, ...),
2. dieťa má možnosť osobne navštíviť príbuzného aj na krátkodobý pobyt mimo centra (prázdniny, víkendy) na podnet príbuzného, ktorý však musí najmenej 3 dni vopred požiadať o súhlas ku krátkodobému pobytu dieťaťa mimo centra v jeho domácnosti,
3. príbuzný má možnosť osobne navštíviť dieťa v centre – zobrať si dieťa na prechádzku do mesta na dohodnutý čas počas dňa po školskom vyučovaní. Príbuznému nebude kontakt umožnený, ak bude príbuzný pod vplyvom alkoholu alebo omamných látok, správať sa agresívne, ak ho dieťa odmietne. Kontakt s dieťaťom môže byť obmedzený, ak jeho vplyv na dieťa je negatívny (spolupráca s vedúcou úseku, odborným tímom + príslušným orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, prípadne políciou – podrobne zdokumentované v spisovej dokumentácii dieťaťa), alebo v individuálnych prípadoch môže prebiehať kontakt dieťaťa s príbuzným len za prítomnosti pracovníkov centra (vyšetrovanie v trestnoprávnej veci, pri ohrozovaní dieťaťa – podrobne zadokumentované v spisovej dokumentácii dieťaťa),
4. príbuzný má možnosť osobne navštíviť dieťa v centre, počas dňa po školskom vyučovaní, má možnosť stráviť spolu s dieťaťom aj krátkodobý čas (niekoľko dní) v návštevnom byte centra,

5. centrum zabezpečuje aj návštevy rodičov v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, návštevy a stretávanie sa súrodencov v prípadoch, ak sú v iných zariadeniach,
6. na požiadanie dieťaťa je umožnené dieťaťu telefonicky kontaktovať rodiča – prostredníctvom telefónu centra, mobilného telefónu samostatnej skupiny, vlastného mobilného telefónu (ak dieťa vlastní mobilný telefón má možnosť kedykoľvek kontaktovať príbuzného). Vlastnenie a používanie mobilného telefónu je deťom umožnené s prihliadnutím na vek a mentálnu úroveň dieťaťa. Pravidlá používania mobilného telefónu sú s deťmi dohodnuté s ohľadom na zabezpečenie dostatočného oddychu a spánku a pre zdravý vývin dieťaťa v určený čas – spravidla od návratu zo školy do 22,00 hod. V profesionálnej náhradnej rodine je čas určený individuálne podľa dohody profesionálneho náhradného rodiča s dieťaťom,
7. príbuzný má možnosť kontaktovať dieťa telefonicky kedykoľvek na jeho vlastný telefón, ale aj na pracovný mobil skupiny. Od dieťaťa žiadame informáciu o kontakte príbuzných na jeho súkromný mobil z dôvodu značenia kontaktov dieťaťa s rodičmi, či inými príbuznými,
8. dieťa má možnosť kontaktovať príbuzného aj elektronickou formou. Prístup na internet v samostatných skupinách je zabezpečený **prostredníctvom wifi pripojenia**. Deti môžu využívať pripojenie v stanovenom časovom intervale (od príchodu zo školy do času spánku). V profesionálnej náhradnej rodine je prístup dieťaťa zabezpečený individuálne podľa možnosti profesionálneho náhradného rodiča (káblové pripojenie, wifi, resp. mobilným pripojením),
9. dieťa má možnosť **písomne** kedykoľvek kontaktovať príbuzného,
10. príbuzný má možnosť písomne kedykoľvek kontaktovať dieťa. Pošta pre dieťa v centre je doručovaná na korešpondenčnú adresu Centra, kde ju preberie a zapíše do príslušnej evidencie na doručovanie pošty poverený zamestnanec, následne poštu neotvorenú odovzdá do rúk sociálneho pracovníka, ktorý má dieťa v starostlivosti, ten ju osobne odovzdá neotvorenú dieťaťu. V prípade, že je dieťa umiestnené v profesionálnej náhradnej rodine mimo Banskej Bystrice, sociálny pracovník, ešte v deň doručenia písomnosti, zašle písomnosť v novej obálke na adresu profesionálneho náhradného rodiča, o čom ho telefonicky upovedomí.

S deťmi sa v rámci SPV komunikuje o právach a povinnostiach, samé si tvoria a dávajú do rovnováhy práva a povinnosti. Sú informované, ako a kde sa môžu obrátiť o pomoc, ak to samé uznajú za vhodné (napr. orgán SPODaSK, môžu sa zdôveriť v škole, kamarátom, blízkym osobám, zamestnancovi centa, ktorému dôverujú). Deti majú v samostatne usporiadaných skupinách v spoločných priestoroch plagát s kódexom detských práv, pri ktorom sú umiestnené kontaktné údaje na

- ✓ Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately príslušnom mieste podľa sídla Centra
- ✓ Verejného ochrancu práv
- ✓ Komisára pre deti
- ✓ Komisára pre deti so zdravotným postihnutím
- ✓ Príslušný okresný súd a prokuratúru
- ✓ Linku detskej istoty
- ✓ Linka detskej dôvery
- ✓ Záchrané zložky 112.

Pri vchode do kmeňovej budovy je umiestnená poštová schránka na anonymné podnety, ako od detí, tak aj od iných občanov. Deti majú kedykoľvek voľný prístup k riaditeľovi centra, vedúcej úseku starostlivosti o dieťa, či iným zamestnancom odborného tímu.

Práva plnoletej fyzickej osoby (mladých dospelých), pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, s ktorými bola podpísaná dohoda o poskytovaní starostlivosti:

1. Plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) majú právo na poskytnutie ubytovania v určených priestoroch centra.
2. Plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) majú právo na zabezpečenie stravovania v priestoroch centra, prípadne v školskej jedálni.
3. Plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) majú právo na zabezpečenie osobného vybavenia.
4. Plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) majú právo na poskytnutie jednorazového príspevku na účely uľahčenia osamostatnenia sa.
5. Pokiaľ sa plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) pripravujú na povolanie, tak majú právo na poskytnutie vreckového a vecného daru.
6. Plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) majú právo na podporu a starostlivosť odborných pracovníkov centra (sociálne poradenstvo, psychologická starostlivosť a pod.).

Rodičia majú právo

1. byť oboznámení s Programom centra, s právami a povinnosťami, ktoré majú vo vzťahu k centru, na poskytnutie telefonických kontaktov centra a skupiny, v ktorej je poskytovaná starostlivosť ich dieťaťu (rodičia dostávajú pri prvom kontakte s pracovníkmi centra informačný leták, v ktorom sú všetky dôležité údaje zaznamenané), na meno vychovávateľa/PNR, ktorý má dieťa zverené do individuálnej starostlivosti,
2. na informácie o dieťati – komunikuje so sociálnou pracovníčkou,
3. informácie o vzdelávacom procese a správaní dieťaťa - môže podať aj vychovávateľ,
4. spolupracovať pri dôležitých skutočnostiach v živote dieťaťa, zúčastňovať sa prípadových konferencií a aktívne riešiť svoju nepriaznivú sociálnu situáciu,
5. požiadať o zrušenie ústavnej starostlivosti. Ak rodič chce požiadať o zrušenie ústavnej starostlivosti sociálny pracovník mu poskytne poradenstvo o spôsobe podania žiadosti,
6. na stretávanie sa s dieťaťom,
7. centrum utvára podmienky na stretávanie sa dieťaťa s jeho rodičmi. Dieťaťu a jeho rodičom poskytuje centrum, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obec pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu rodinných pomerov dieťaťa,
8. poskytnutie sociálneho poradenstva ohľadom možnosti obce poskytnutia finančného príspevku na dopravu do centra,
9. centrum dohodne s rodičmi dieťaťa a s dieťaťom, ktoré je schopné vyjadriť svoj názor, miesto, čas, rozsah a spôsob stretávania sa s ohľadom na potreby dieťaťa, možnosti a schopnosti rodičov dieťaťa,
10. ak je to v záujme dieťaťa nevyhnutné, centrum môže určiť, že rodičia dieťaťa sa môžu stretnúť s dieťaťom len za prítomnosti zamestnanca centra, ktorý je dieťaťu známou osobou, alebo len v centre, ktorý na tento účel utvára vhodné podmienky, alebo mimo centra na území obce, v ktorej je sídlo centra,

11. návštevy rodičov v centre musia prebiehať tak, aby neboli obmedzované práva ostatných detí v samostatne usporiadanej skupine. Všetky návštevy bez výnimky prebiehajú výhradne v spoločných priestoroch, čím nie je dotknuté právo detí na súkromie. Termín návštevy rodičov je vopred dohodnutý so sociálnou pracovníčkou. Ak rodičia prídu neohlásení, dĺžku návštevy určí službukonajúci zamestnanec. Na dĺžke návštevy blízkej osoby a priateľov detí a mladých dospelých sa vopred dohodne službukonajúci vychovávateľ s návštevou tak, aby nebolo zamedzené plneniu denných úloh v rámci činností dňa,
12. ak je to vhodné a účelné môže centrum, v súlade s individuálnym plánom rozvoja osobnosti dieťaťa, umožniť dieťaťu pobyt u rodičov, informácie ohľadom spôsobu a dĺžke pobytu, o prešetrení pomerov v rodine a súhlas orgánu SPODaSK v stanovenom termíne, poskytnutie príspevku na stravu dieťaťa,
13. vychovávateľ pred odchodom dieťaťa odovzdá rodičom Plán činnosti pre rodinu, v ktorom sú zaznamenané úlohy pre dieťa aj rodičov, ako aj výchovné usmernenia pre rodičov.
14. Každý kontakt s biologickou rodinou a osobou blízkou dieťaťu (osobný, telefonický, písomný) je službukonajúci vychovávateľ povinný zaznačiť do príslušného tlačiva

---

Opis povinností dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis povinností rodiča a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, vrátane podmienok návštev v centre tak, aby návštevy nenarúšali program centra

---

a) Povinnosti dieťaťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre.

Okrem popísaných základných povinností sú deti povinné:

1. spolupracovať s dospelými, v záujme starostlivosti o seba a svoju výchovu, prejavovať primeranú úctu a rešpekt k iným ľuďom,
2. plniť si svoje vzdelávacie povinnosti primerane svojim schopnostiam a možnostiam,
3. vyvarovať sa spôsobu života, ktorý by mohol byť preň ohrozujúci, najmä užívania látok, ktoré poškodzujú jeho telesné a duševné zdravie,
4. plniť si povinnosti vo vzťahu k záujmovým aktivitám, ktoré prispievajú k rozvoju jeho osobnosti (voľno časovú aktivitu, ktorú si dieťa samé zvolilo na obdobie školského roka, je povinné aj pravidelne navštevovať),
5. šetrne zaobchádzať so zverenými vecami, nepoškodzovať majetok centra a cudzí majetok,
6. udržiavať poriadok a čistotu v osobných veciach,
7. dodržiavať predpisy a pokyny k ochrane bezpečnosti a zdravia, s ktorými bolo riadne oboznámené,
8. v prípade podozrenia z požitia alkoholu alebo iných drog podrobiť sa vyšetreniu (testovaniu) na prítomnosť alkoholu alebo iných drog,
9. dodržiavať základy hygieny,
10. absolvovať pravidelné povinné návštevy lekára, preventívne prehliadky,
11. pomáhať pri vedení domácnosti (pri nákupoch potravín, drogerie a iných komodít, pomoc pri príprave stravy, pomoc pri udržiavaní čistoty a poriadku v interiéri a exteriéri centra).

b) Povinnosti plnoletej fyzickej osoby (mladého dospelého), pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, na základe dohody o poskytovaní starostlivosti :

Mladý dospelý pri uzatvorení dohody o poskytovaní starostlivosti sa zaväzuje,

1. že si bude plniť všetky povinnosti vyplývajúce zo štúdia v rámci prípravy na povolanie na strednej škole. Súhlasí s tým, aby sa určený zástupca centra pravidelne informoval na jeho študijné výsledky a správanie v škole,
2. v rozsahu svojich rozumových schopností bude dodržiavať dohodnuté pravidlá v zmysle dohody,
3. tvorí si úspory v dohodnutej výške zo svojho vreckového, prípadne z brigádnickej činnosti.
4. rešpektovať zákony Slovenskej republiky, Vnútorň poriadok a ďalšie vnútorné normy, vrátane Domového poriadku v obytnom dome, dodržiavať pravidlá užívania bytu, resp. rodinného domu v profesionálnej náhradnej rodine.
5. za porušenie povinností možno mladému dospelému uložiť niektoré z disciplinárnych opatrení, podľa tohto disciplinárneho poriadku.

Mladý dospelý je povinný dodržiavať nasledovné pravidlá:

1. Pravidelne podľa plánu osamostatňovania sa mladého dospelého spolupracuje so sociálnym pracovníkom centra, oboznamuje ho s novými skutočnosťami a informuje o svojej finančnej a rodinnej situácii, o zdravotnom stave (predkladá lekárske správy), ako aj o termínoch vyšetrení u odborných lekárov.
2. Dôsledne dbá o svoju zdravotnú starostlivosť, dodržiava termíny u lekárov, dodržiava pokyny lekárov a pravidelne užíva predpísanú medikamentóznú liečbu. Počas choroby dodržiava liečebný režim a neopúšťa centrum.
3. Nerealizuje žiadne záväzky, ktoré predpokladajú finančné plnenie zo strany mladého dospelého. Ak takéto záväzky má z predchádzajúceho obdobia, dokumentáciu k nim bezodkladne predloží sociálnemu pracovníkovi.
4. Dodržiava základnú hygienu a starostlivosť o svoj zovňajšok.
5. Neumožní pobyt v priestoroch, ktoré užíva, osobe, ktorá nemá oprávnenie sa v nich zdržiavať bez súhlasu riaditeľa centra.
6. Dodržiava zásady slušného správania, nenapáda fyzicky, slovne a ani iným spôsobom deti a pracovníkov centra. Nepoužíva vulgárne slová.
7. Nie je súdom trestaný, nedopúšťa sa žiadneho trestného činu (krádeže, bitka, výtržnosť) a nie je voči nemu vedené trestné, či priestupkové konanie.
8. Nekonzumuje, neprechováva alkohol a iné omamné látky a psychotropné látky. V prípade podozrenia na použitie alkoholických a iných omamných a psychotropných látok sa podrobí dychovej skúške, prípadne krvnej skúške.
9. Nepoškodzuje a chráni zverený majetok, škody spôsobené z nedbanlivosti nahradí.
10. Centrum môže opustiť na 1 a viac dní iba na základe písomného oznámenia centru. Centru oznamuje dĺžku pobytu, miesto pobytu mimo centra a kontaktné údaje osoby, u ktorej alebo s ktorou sa bude zdržiavať.
11. Počas mimoriadnej situácie a krízového stavu dodržiava všetky príslušné opatrenia.

Ak mladý dospelý poruší povinnosti uvedené v ods. 1 a 2 centrum postupuje podľa Disciplinárneho poriadku pre mladých dospelých.

c) povinnosti dieťaťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, na základe dohody o poskytovaní starostlivosti

V centre pri výkone opatrení pobytovou formou pre dieťa v zmysle dohody sa rešpektujú **práva dieťaťa** na:

1. starostlivosť, lásku a podporu zo strany rodiny dieťaťa a zamestnancov centra,
2. zachovávanie princípu rovnosti,
3. rešpektovanie a branie ohľadu na názor dieťaťa, ktoré je schopné formulovať vlastné názory, právo dieťaťa slobodne sa vyjadrovať o všetkých záležitostiach, ktoré sa ho týkajú,
4. vzdelanie podľa svojich schopností a rozvoj svojich schopností, zručností a nadania,
5. zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti,
6. hru a voľný čas,
7. stretávanie a združovanie podľa vlastného výberu,
8. prístup k informáciám,
9. kvalifikovanú všestrannú starostlivosť a odbornú pomoc zamestnancov centra,
10. nadväzovanie kontaktov a vzťahov s blízkymi osobami a rovesníkmi,
11. slobodu myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery,
12. poskytnutie dostatku zdravej stravy a právo na zdravý životný štýl (stravovanie, rekreačná činnosť) a starostlivosť o telesné a duševné zdravie,
13. kontakt s rodičom, ostatnými členmi rodiny a inými blízkymi osobami dieťaťa v súlade s plánom vykonávania opatrení,
14. dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, sa môže obrátiť aj bez vedomia centra na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, súd alebo prokuratúru, ktorých telefónne čísla, spolu s Kódexom detských práv, sú zverejnené na nástenke pri kanceláriách,
15. podmienky doručovania pošty, prístupu na internet a používania telefónu v súlade s plánom vykonávania opatrení pre dieťa.

Blízke osoby dieťaťa majú v zmysle dohody **právo na**:

1. kvalifikovanú odbornú pomoc zo strany centra pri výkone opatrení,
2. informácie o dieťati,
3. kontaktovanie dieťaťa prostredníctvom písomnej komunikácie alebo telefonicky,
4. stretávanie sa s dieťaťom v priestoroch centra alebo v prostredí rodiny,
5. právo sa oboznámiť s Plánom vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa a aktívne sa podieľať na jeho zmenách a vyhodnocovaní,
6. povinnosť informovať centrum o všetkých skutočnostiach, ktoré môžu byť nápomocné počas výkonu opatrení pobytovou formou pre dieťa a osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa – stará matka,
7. vyhnúť sa požívaniu alkoholických nápojov, drog a iných omamných a psychotropných látok počas výkonu opatrení pobytovou formou pre dieťa.

Povinnosti dieťaťa:

1. dieťa je povinné prejavovať rodičom, iným blízkym osobám a zamestnancom úctu a rešpekt. Vzájomné nezhody rieši slušným spôsobom, bez používania vulgarizmov.
2. dieťa má povinnosť plniť úlohy naplánované v Pláne vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa; je s nimi oboznámené,
3. dieťa má povinnosť dodržiavať harmonogram dňa a pravidlá ustanovené v skupine, zamestnanci skupiny vytvárajú pravidlá spoločne s deťmi,

4. dieťa je povinné spolupracovať so zamestnancami centra na ochrane svojho zdravia a bezpečia,
5. dieťa má povinnosť osobnou pomocou sa podieľať na spoločných potrebách skupiny, teda pri príprave stravy, upratovaní, šetrným zaobchádzaním s vybavením priestorov centra, pri údržbe vlastných vecí a iných pracovných aktivitách,
6. za prípadné návštevy nesie rodič plnú zodpovednosť a o ich príchode je povinný informovať vopred zodpovedného zamestnanca, bez tohto upovedomenia prítomnosť iných osôb v centre nie je možná.

d) Povinnosti rodiča, príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa:

1. dodržiavanie pravidiel centra (napr. neprísť za dieťaťom pod vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky, prísť v dohodnutý čas – ktorý sľúbil dieťaťu, alebo dohodol s pracovníkom centra, s dieťaťom sa v stanovenom čase vrátiť do centra),
2. v čase návštevy dieťaťa v centre sa zapísať do Knihy návštev v samostatnej skupine a dodržiavať pokyny službukonajúceho zamestnanca skupiny,
3. v prípade podozrenia, že je rodič pod vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky, alebo sa správa agresívne, službukonajúci zamestnanec neumožní rodičovi návštevu a vyzve rodiča na opustenie priestorov centra, ak to rodič odmieta, kontaktuje políciu,
4. dodržiavať zásady slušného správania a komunikácie bez invektív a nadávok,
5. dodržiavať predpisy a pokyny k ochrane bezpečnosti a zdravia, pri osobnej návšteve v priestoroch centra,
6. odovzdať do úschovy predmety ohrozujúce výchovu, zdravie a bezpečnosť, počas návštevy v centre,
7. šetrne zaobchádzať so zverenými vecami,
8. nepoškodzovať majetok centra ani cudzí majetok, ak rodič spôsobí škodu na zariadení, či úmyselne, alebo z nedbanlivosti, je povinný vzniknutú škodu uhradiť (na základe jej vyčíslenia škodovou komisiou),
9. povinnosť rešpektovať dohodnuté podmienky – či už počas krátkodobého pobytu v priestoroch centra, alebo dieťaťa v jeho domácnosti, alebo počas návštevy dieťaťa v centre.

Taxatívny opis výchovných prostriedkov

Pri uplatňovaní výchovných postupov v Centre sú deti najmä motivované k želanému správaniu. Deti sa snažíme viesť k plneniu povinností, ktoré sú primerané ich veku a mentálnej úrovni, pedagogickými metódami a formami ako napr. hrovou formou, súťaživou formou, názorným príkladom, persúziou, poskytovaním pomoci, povzbudzovaním a odmenou v mimoriadnych prípadoch.

V prípade neželaného správania striktno dodržiavame pedagogickú zásadu – jeden priestupok – jedno opatrenie, ktoré nasleduje spravidla ihneď po priestupku, ako dôsledok neželaného správania. Opatrenie (sankciu) ukladá službukonajúci zamestnanec, ktorý zároveň rozhoduje o druhu sankcie a období trvania sankcie. Pri určovaní sankcie sa prihliada na osobnosť dieťaťa a závažnosť priestupku. Dieťa má právo na vyjadrenie nesúhlasu so sankciou, avšak nie na nerešpektovanie udelenej sankcie. V prípade nesúhlasu so sankciou má dieťa právo komunikovať o situácii s vedúcou úseku starostlivosti o dieťa a s riaditeľom centra.

V centre platia pre deti všeobecné pravidlá na tieto výchovné situácie:

1. koľko minút meškáš z vychádzky, dvakrát toľko minút sa ti uberie z nasledujúcej vychádzky,
2. ak si mobil stratíš, predáš, poškodíš – na nový si musíš ušetriť (dodržiava sa v spolupráci s rodičmi, či inými príbuznými. Neznamená to, že dieťa nemá možnosť byť v telefonickom kontakte s rodinou alebo príbuznými. Kontakt je v tomto prípade zabezpečený z pracovného mobilu samostatne usporiadanej skupiny),
3. ak službukonajúci zamestnanec vidí u teba cigarety (napr. ti vypadli z vrecka, alebo videl, ako ponúkaš iné dieťa cigaretou, alebo zacítil dym z tvojej izby, alebo ťa videl za rohom domu fajčiť a držať cigarety v ruke), tieto pred vychovávateľom polámeš a spláchneš vo WC.

Zamestnanci centra vytvárajú pravidlá spoločne s deťmi v skupine. V PNR vytvárajú pravidlá rodinného spolužitia dospelí spolu s deťmi, aj ich biologickými.

Dieťa má povinnosť pomáhať a podieľať sa na spoločných potrebách samostatne usporiadanej skupiny/PNR. Pomoc dieťaťa v spoločných potrebách spočíva pri príprave stravy, upratovaní, šetrným zaobchádzaním s vybavením centra, vzájomnej pomoci medzi deťmi, pomoci pri údržbe vlastných vecí aj zariadenia samostatne usporiadanej skupiny/PNR. Pri nedodržaní týchto povinností môže byť s ohľadom na vek a rozumové schopnosti dieťaťa uložený výchovný prostriedok:

1. skorší čas večierky v daný deň, ako je obvykle zaužívané
2. jeden celý deň bez pozerania televízie
3. jeden celý deň bez používania počítača, okrem školských povinností
4. jeden celý deň bez používania internetu na počítači, ako aj na mobilnom zariadení
5. jeden celý deň bez používania vlastného mobilného telefónu alebo iného mobilného zariadenia
6. skrátenie alebo úplné obmedzenie vychádzky v daný deň.

V prípade hrubého porušenia povinností, napríklad dieťa sa opakovane svojvoľne nezúčastňuje vyučovacieho procesu, porušenie povinnosti bude prejednané zamestnancami skupiny/PNR s odborným tímom a s dieťaťom a výchovné prostriedky vyššie uvedené môžu byť uložené na dlhšiu dobu.

V prípade obzvlášť závažného porušenia povinností ako opakované používanie návykových látok musí dieťa absolvovať ambulantnú liečbu. Za závažné opakované porušenie pravidiel centra alebo spáchanie činu, ktorý je považovaný za priestupok a činu, ktorý by pri dosiahnutí veku trestnej zodpovednosti mohol byť považovaný za trestný čin, centrum dieťaťu poskytne vreckové v sume nižšej, ako je ustanovená suma vreckového. Rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a vreckovým, ktoré sa malo dieťaťu v mesiaci poskytnúť, sa poskytne v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom sa vreckové poskytlo v nižšej sume.

1. Výchovné prostriedky uložené v dôsledku hrubého porušenia povinností sa prehodnocujú, ak dieťa na základe uloženého výchovného prostriedku výrazne zmení svoje správanie k lepšiemu. K takémuto prehodnoteniu dôjde na základe spoločného rozhodnutia zamestnancov samostatne usporiadanej skupiny/PNR, odborného tímu a dieťaťa.

2. Vychovávateľ/PNR uloží dieťaťu taký typ výchovného prostriedku, ktorý bude pre dieťa motivačný a je predpoklad, že bude viesť k pozitívnej zmene správania.
3. Všetky deti sú s povinnosťami a dôsledkami v prípade ich nedodržania, v podobe uloženia výchovných prostriedkov prekazateľne oboznámené. Dieťa sa pri uložení výchovného opatrenia, s ktorým nesúhlasí, môže obrátiť na koordinátora samostatnej usporiadanej skupiny, ak s uloženým výchovným prostriedkom nesúhlasí ani po komunikácii s koordinátorom, porušenie povinnosti dieťaťa a uloženie výchovného prostriedku prejednávajú zamestnanci samostatne usporiadanej skupiny s odborným tímom. Dieťa umiestnené v PNR sa pri nesúhlase s uloženým výchovným prostriedkom môže obrátiť priamo na odborný tím, ktorý uloženie výchovného prostriedku prejedná s PNR.

V prípade dieťaťa s poruchami správania, alebo iným problémovým správaním, sa individuálne pristupuje k nastaveniu režimového programu odborným tímom a zamestnancami samostatne usporiadanej skupiny (profesionálnym náhradným rodičom a tímom Centra podpory profesionálnych náhradných rodín) vzhľadom na individuálne potreby dieťaťa. Zásadou programu je podpora a pomoc dieťaťu – dostáva pravidelne každý deň v určený čas (väčšinou večer) možnosť svojho hodnotenia a zároveň spätnú väzbu od službukonajúceho zamestnanca. Program je nastavený na určené obdobie – o dĺžke, metódach, spôsoboch hodnotenia a kritériách úspechu rozhodujú zamestnanci odborného tímu a samostatne usporiadanej skupiny spoločne na pracovnej porade. O programe komunikuje s dieťaťom jeho vzťahová osoba zo samostatne usporiadanej skupiny, alebo z odborného tímu. Dieťa môže dávať návrhy a podnety do programu, program sa môže podľa toho upraviť. Tiež sa spoločne s dieťaťom dohode forma odmeny za úspech.

Za nedodržanie povinností a priestupky možno mladému dospelému, ktorému sa poskytuje starostlivosť v samostatnej skupine pre mladých dospelých uložiť na základe disciplinárneho poriadku niektoré z disciplinárnych opatrení:

- a) pokarhanie,
- b) podmienené vypovedanie dohody o zotrvaní mladého dospelého v centre
- c) nepodmienené vypovedanie dohody o poskytovaní starostlivosti.

Opis poskytovania vreckového

Počas vykonávania pobytového opatrenia súdu je mesačne deťom (od šesť rokov veku) a mladým dospelým pripravujúcim sa na povolanie dennou formou štúdia vyplácané vreckové.

1. V samostatne usporiadanej skupine sú finančné prostriedky určené na vreckové súčasťou rozpočtu vyčleneného pre danú skupinu. Vychovávateľ, ktorý má dieťa v individuálnej starostlivosti vreckové v určený deň - spravidla do 10. dňa v mesiaci, vyplatí dieťaťu, ktoré si vreckové prevezme a prevzatie potvrdí svojim podpisom. Dieťa sa môže dohodnúť s vychovávateľom, ktorý ho má v individuálnej starostlivosti, čo je zaznamenané v pláne výchovnej práce s dieťaťom, že mu bude vreckové v stanovených termínoch počas mesiaca vyplácané vo viacerých splátkach, alebo že si bude tvoriť úspory – že si vreckové, alebo jeho časť uschová na určitý čas. O spôsobe využitia vreckového rozhoduje dieťa, pri narábaní s vreckovým je mu poskytnutá potrebná pomoc zohľadňujúca jeho vek a rozumovú vyspelosť, spôsob pomoci je zaznamenaný v pláne výchovnej práce s dieťaťom. Dieťa je

motivované k zmysluplnému využívaniu finančných prostriedkov a k sporeniu na hodnotnejšie predmety, po ktorých dieťa túži. Odôvodnenie tvorby úspor z vreckového je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa.

2. Dieťaťu umiestnenému v profesionálnej náhradnej rodine je vreckové poukazované bezhotovostne prevodom na účet PNR spolu s finančnými prostriedkami určenými na zabezpečenie potrieb dieťaťa. V tento deň profesionálny náhradný rodič vypláca dieťaťu vreckové do vlastných rúk s rovnakým postupom, ako sa vypláca vreckové dieťaťu v samostatne usporiadanej skupine.
3. Za dieťa, ktoré ešte nevie písať, preberá vreckové vychovávateľ, ktorý ho má v individuálnej starostlivosti/PNR a zaobchádza s ním tak, ako je uvedené vyššie. Dieťaťu, ktoré vzhľadom na ťažké zdravotné postihnutie, nie je schopné pochopiť vreckové a jeho význam, je vreckové vyplácané na účet v banke zriadený centrom.
4. Mladému dospelému sa vreckové vypláca bezhotovostným prevodom na jeho osobný účet.
5. V prípade postupu podľa § 66 ods. 3, 4 a 5 uvedeného zákona je potrebné vopred písomne informovať riaditeľku centra a zároveň dodržiavať § 66 ods. 6 citovaného zákona: dieťaťu primeraným spôsobom vysvetliť dôvod, pre ktorý sa vreckové poskytne vo viacerých častiach alebo v nižšej sume, musí sa dieťaťu umožniť, s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť svoj názor na takéto poskytovanie vreckového.
6. Centrum nevypláca vreckové dieťaťu za dni, kedy sa dieťa bez súhlasu zdržiavalo mimo centra.
7. Za vyplatenie vreckového dieťaťu v určených termínoch a v zodpovedajúcej výške zodpovedá sociálny pracovník.
8. Dieťa, ktoré dovŕšilo 15 rokov veku a je držiteľom občianskeho preukazu, si môže založiť osobný účet v banke. V takomto prípade, ak má o to záujem, je možné dieťaťu zasielať vreckové na účet.

Opis postupu v rizikových situáciách pre dieťa, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa, vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami centra a opisu techník deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania

---

Rizikovou situáciou sa rozumie akákoľvek neočakávaná situácia, na zvládnutie ktorej nepostačujú bežné postupy, alebo ktorá ohrozuje psychický a fyzický stav dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktorú sa vykonávajú opatrenia v centre.

Centrum má stanovené nasledovné postupy pri rizikových situáciách:

1. Opustenie centra bez súhlasu - útek dieťaťa

- a) Za útek možno považovať svojvoľné opustenie centra dieťaťom bez súhlasu službukonajúceho zamestnanca alebo iného zamestnanca centra, nevrátenie sa z riadne povolenej individuálnej vychádzky, nevrátenie sa v obvyklom čase zo školy, alebo krúžku, a to do dvoch hodín od stanoveného času.
- b) Ak dieťa opustí centrum/PNR bez súhlasu, službukonajúci zamestnanec/PNR je povinný kontaktovať koordinátora skupiny a vedúceho úseku starostlivosti o dieťa a následne túto skutočnosť bezodkladne oznámiť najbližšiemu útvaru Policajného zboru a okresnej

prokuratúre. Vedúci úseku ihneď informuje riaditeľa centra. S príslušníkmi PZ ďalej komunikuje sociálny pracovník alebo riaditeľ. Sociálny pracovník vypíše príslušné hlásenie mimoriadnej udalosti a zasiela ho podľa metodického usmernenia Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, príslušnému súdu, orgánu SPODaSK a zákonnému zástupcovi dieťaťa

- c) Ak centrum umožnilo pobyt dieťaťa mimo centra (u rodičov, blízkych osôb) a dieťa sa v určenom čase do centra nevrátilo, službukonajúci zamestnanec/PNR je povinný bezodkladne vyzvať toho, u koho bol súhlas k pobytu, aby ihneď, najneskôr do 24 hodín od vyzvania, zabezpečil návrat dieťaťa do centra. Následne kontaktuje koordinátora skupiny a vedúceho úseku starostlivosti o dieťa. Vedúci úseku ihneď informuje riaditeľa centra. Ak sa službukonajúcemu zamestnancovi/PNR nepodarilo skontaktovať s tým, u koho bol súhlas k pobytu, vyzvanie k návratu dieťaťa do centra vhodnou formou realizuje sociálny pracovník. Sociálny pracovník svoj postup a činnosť písomne dokumentuje a založí do spisovej dokumentácie dieťaťa. Ak sa dieťa v určenom čase (do 24 hod.) do centra nevráti, nevrátenie dieťaťa do centra sa považuje za nedovolené opustenie centra bez súhlasu.
- d) V prípade, že je útekmi ohrozené zdravie alebo život dieťaťa alebo ostatných detí, je nutné zvážiť ochranu dieťaťa v uzatvorenom výchovnom systéme na základe rozhodnutia súdu. Útek dieťaťa sa eviduje v osobnom spise dieťaťa.
- e) Pre potreby Policajného zboru je vychovávateľ, ktorý má dieťa v individuálnej starostlivosti/PNR v spolupráci so sociálnym pracovníkom, povinný mať v spisovej dokumentácii dieťaťa spracované tlačivo Oznámenie o úteku s aktuálnou fotografiou dieťaťa. Toto tlačivo sa aktualizuje jedenkrát ročne, za aktualizáciu je zodpovedný vychovávateľ/PNR.

2. Úraz dieťaťa

- a) Ak niektoré dieťa utrpí úraz, ktorý nie je potrebné ošetriť lekárom, ošetrí ho zamestnanec v pracovnej zmene/PNR obvyklým spôsobom. Úraz a spôsob ošetrenia zaeviduje v Evidencii úrazov, v dennom hlásení a okamžite informuje o úraze koordinátora.
- b) Ak dieťa utrpí úraz, ktorý si vyžaduje ošetrenie lekárom, službukonajúci zamestnanec/PNR poskytne dieťaťu prvú pomoc, zabezpečí lekárske ošetrenie dieťaťa a informuje koordinátora. Koordinátor samostatne usporiadanej skupiny zabezpečí iného zamestnanca do služby a ihneď informuje vedúceho úseku a riaditeľa centra. Slžbukonajúci vychovávateľ po návrate zo zdravotníckeho zaradenia a ošetrení dieťaťa zaznamená úraz v Evidencii úrazov, v dennom hlásení, zabezpečí odovzdanie lekárskeho záznamu o ošetrení úrazu detskej lekárskej. Informácie o výsledku ošetrenia podá koordinátorovi a riaditeľovi centra. Sociálna pracovníčka informuje o úraze zriaďovateľa a rodičov.
- c) V prípade úrazu, ktorý ohrozuje život dieťaťa, službukonajúci zamestnanec/PNR poskytne dieťaťu prvú pomoc, zabezpečí privolanie rýchlej zdravotnej pomoci - 155 alebo 112 a ďalej postupuje ako v bode b).

3. Agresívne správanie sa dieťaťa

V prípade agresivity dieťaťa, ktorú nedokáže službukonajúci zamestnanec zvládnuť, kontaktuje Políciu a lekársku záchrannú službu. Do ich príchodu zabezpečí ochranu agresívneho dieťaťa (odstránenie nebezpečných predmetov z dosahu agresívneho dieťaťa, pozorovanie agresívneho dieťaťa), ochranu ostatných detí (najstaršie alebo mentálne najzdatnejšie dieťa odvedie ostatné deti

z dosahu agresívneho dieťaťa) a aj seba samého. Po vyriešení situácie informuje ihneď koordinátora a riaditeľa centra.

4. Užitie (podozrenie z užitia) alkoholu, omamných a psychotropných látok dieťaťom

- a) V zmysle dohovoru o právach dieťaťa sú zamestnanci centra povinní zabezpečiť aktívnu ochranu detí pred sociálno-patologickými javmi, monitorovať zmeny v správaní detí a v prípade dôvodného podozrenia z fyzického alebo psychického týrania, ohrozovania mravného vývinu dieťaťa, alebo požívania alkoholu, alebo drog, bezodkladne riešiť problém v spolupráci s vedením centra, s príslušným odborom sociálnych vecí, pediatrom a príslušným oddelením policajného zboru. Za tým účelom realizuje množstvo rôznych preventívnych aktivít. Prevenciu je obsahom aj sociálno-psychologických výcvikov, ktorých sa deti zúčastňujú.
- b) Ak službukonajúci zamestnanec/PNR pozoruje, že správanie dieťaťa je zmenené a zamestnanec má podozrenie na užitie alkoholu, omamných alebo psychotropných látok dieťaťom, okamžite zabezpečí podanie orientačného testu na zistenie prítomnosti drogy. Ak je test na drogu pozitívny, zabezpečí lekárske vyšetrenie na prítomnosť omamných a psychotropných látok, alkoholu, lekársku pomoc dieťaťu a informuje o situácii riaditeľa centra. Sociálny pracovník centra zabezpečí informovanie orgánu SPO, Polície a rodičov.

5. Zistenie šikanovania v centre, alebo detí z centra v širšom sociálnom prostredí

Kľúčom k eliminácii šikany je systematická prevencia, vytváranie bezpečného a podporného prostredia pre všetky deti v centre, v ktorom sa neboja podozrenie na šikanu nahlásiť a okamžitá reakcia pri podozrení zo šikanovania.

a) Prevencia šikanovania

Centrum aktívne predchádza šikanovaniu preventívnymi aktivitami a programami a spoluprácou s rodičmi, zariadeniami poradenstva a prevencie a ďalšími subjektami. Všetci zamestnanci centra sú informovaní o postupoch pre prevenciu, preverovanie a riešenie šikanovania podľa platnej Smernice Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR č.1/2025.

b) Identifikácia šikanovania

Šikanovanie môže mať rôzne podoby – môže byť priame aj nepriame; verbálne, fyzické, psychické a emocionálne alebo elektronické (t.j. kyberšikana). Ak má zamestnanec centra vedomosť o šikanovaní – z vlastného pozorovania, od dieťaťa alebo rodiča – nahlási ho riaditeľovi centra.

c) Preverovanie podozrenia zo šikanovania

Riaditeľ centra alebo poverený zamestnanec bezodkladne: Zostaví tím zodpovedný za preverovanie. Zabezpečí okamžitú ochranu potenciálnemu šikanovanému. Zabezpečí, aby nedošlo pri preverovaní ku konfrontácii potenciálneho šikanujúceho a potenciálneho šikanovaného. Ak je to potrebné, privolá zdravotnú pomoc, zariadenie poradenstva a prevencie, políciu. Uchováva dôkazy, spíše a zaeviduje záznam o incidente.

d) Riešenie a náprava šikanovania

Riaditeľ centra alebo poverený zamestnanec zabezpečí konkrétne opatrenia pre šikanovaného, šikanujúceho aj účastníkov šikanovania:

1. Pre šikanovaného: bezodkladné bezpečie, poskytnutie psychologickej podpory, podľa potreby systematickú podporu (napr. spolupráca so zariadením poradenstva a prevencie).

2. Pre šikanujúceho: podľa potreby individuálny rozhovor s odborníkom, návrh na intervenciu alebo uloženie opatrenia vo výchove.

3. Pre účastníkov: podľa potreby individuálnu podporu a/alebo skupinové aktivity vedúce k schopnosti rozoznávať šikanovanie a budovať pozitívne postoje a hodnoty.

6. Vážne nezhody medzi deťmi (fyzické napadnutie)

Pri vzniknutom konflikte sa vychovávateľ snaží vyhodnotiť a riešiť danú situáciu v zmysle svojich kompetencií. Pokiaľ situáciu nevie vyriešiť a konflikt pokračuje, podľa vyhodnotenia situácie kontaktuje políciu alebo RZP (ak nie je nablízku odborný tím alebo iný kolega, ktorý by mohol danú situáciu pomôcť ošetriť). O konflikte vychovávateľ/PNR informuje vedúcu úseku a odborný tím na telefónnych číslach, ktoré má každá skupina k dispozícii.

7. Vážne nezhody medzi deťmi a zamestnancami centra

O vážnych nezhodách medzi deťmi a zamestnancami centra sú neodkladne informovaní vedúci úseku starostlivosti o dieťa/koordinátor CPPR a riaditeľ centra, ktorí vypočujú verziu detí a verziu zamestnanca. Následným stretnutím s prvkami mediácie sa snažia o spoločné riešenie konfliktu, nehody. Po odznení konfliktu je deťom poskytovaná psychologická podpora a starostlivosť, zamestnancovi je pomoc a podpora zabezpečená formou supervízie. V prípade potreby aj vzdelávaním v oblasti, v ktorej vznikol konflikt, či nehoda s deťmi.

8. Vlámanie do objektu centra, dobíjanie sa do centra fyzickej osoby pod vplyvom alkoholu, neuposlušnosť návštevy na opustenie priestorov centra

V týchto situáciách službukonajúci zamestnanec ihneď kontaktuje Políciu na číslo 158.

9. Havarijné situácie v centre

Rieši službukonajúci zamestnanec nahlásením havárie príslušnej organizácii na zverejnené havarijné telefónne linky. Zamestnanci centra sú informovaní o umiestnení hlavného uzáveru vody, plynu a električky, ktoré v prípadoch havarijnej situácie vypínajú.

Opis techník deescalácie konfliktných situácií a agresívneho správania

Verbálne, neverbálne prejavy, fyzické ataky detí v centre majú rôzne prejavy a dôvody. Môžu to byť prejavy ich zdravotného stavu, zdravotného znevýhodnenia a emocionálneho stavu, tiež to môže byť prejav alebo odozva na naše správanie, naše nepochopenie, našu nevedomosť o spúšťačoch takéhoto správania. Zamestnanci v priamom kontakte s dieťaťom reflektujú na túto problematiku vzdelávaním na zvládanie agresívneho správania sa detí s využitím vhodných techník a stratégií nenásilnej krízovej intervencie. Hlavným cieľom je rozšíriť profesijné kompetencie zamestnancov a uplatniť jednoduché techniky na deescaláciu konfliktu.

Prevenia - predchádzanie napätia, konfliktu či agresii v správaní detí, plnoletých fyzických osôb (ďalej len „dieťa“) a zamestnancov centra

- Pri očividnom emocionálnom nepokoji dieťaťa, pri neprimeranom a pre dieťa neobvyklom prejave je potrebné mu prejavovať záujem, snažiť sa s ním obojstranne komunikovať, prípadne k tomu dieťa viesť (aby vedelo povedať čo prežíva, dalo najavo svoje city). Jeho problémy sa tak môžu dostať na povrch ešte skôr ako povedú k nežiadúcemu správaniu. Na základe pozorovania,

rozhovoru a znalosti anamnézy a jeho osobnosti identifikovať potreby dieťaťa a snažiť sa ich naplniť.

- Snažiť sa eliminovať podnety prichádzajúce z vonku a vytvoriť bezpečné prostredie na základe zistených potrieb dieťaťa.
- Efektívnym spôsobom prevencie je vhodne zvolená forma komunikácie. Všeobecne pre deti platí, že je s nimi potrebné komunikovať primerane ich veku, v rámci možností obsahu rozhovoru jasne a zrozumiteľne. Okrem verbálnej zložky je potrebné dbať aj na neverbalitu. Aj pohyby, držanie tela, mimika tváre a intonácia môžu pôsobiť provokatívne a dráždivo.
- Zamestnanci centra by v rámci prevencie mali dodržiavať zásady psychohygieny, poznať sebaregulačné mechanizmy a vedieť ich využívať. Za tým účelom sa zúčastňovať sebarozvojových a vzdelávacích aktivít organizovaných centrom, prípadne na základe vlastnej iniciatívy, aj inými subjektami.
- Každý zamestnanec centra v priamej práci s deťmi je povinný si osvojiť základy poskytovania krízovej intervencie.

1. Včasná intervencia zameraná na indikovanie problému dieťaťa, cieľom ktorej je zabrániť vystupňovaniu daného problému do agresie, ide teda hlavne o tie opatrenia, ktoré je vhodné použiť pred konfliktnou situáciou. Potrebné je zachytiť hlavne začiatok, keď sa s dieťaťom začne niečo diať, varovné signály napr.: rozrušenie, nepokoj, výhražné gestá a postoje, zlosť, lapanie po dychu, agresia voči predmetom – búchanie do nábytku, voči sebe – tlčenie hlavou. Tiež to môžu byť slovné vyhrážky, odmietanie komunikácie, neschopnosť koncentrácie a vnímania informácií atď. Dôležité je zamerať pozornosť dieťaťa k činnosti, pri ktorej sa upokojí.

2. Pri vzniknutom konflikte je dôležitý postup pre zvládanie agresívneho správania:

- a) Vyhodnotenie situácie a možného rizika – zváženie možných príčin agresívneho správania
- b) Zmiernenie agresívneho správania – vysielat' signály bezpečia neverbálnou komunikáciou, napr. postoj tela nesmie byť konfrontačný, útočný – ruky nemajú byť v bok, či skrížené na prsiach, pohyby sú koordinované, rozvážne a pokojné. S dieťaťom komunikujeme vo výške očí, očný kontakt má byť priateľský, nie výhražný, rešpektovanie intímnej zóny dieťaťa. Verbálnou komunikáciou – napr. zníženie tónu hlasu, ktorý je jasný, pokojný, komunikácia je plynulá, bez urážok. Neodporujeme dieťaťu, nepoučujeme ho a nevysvetľujeme mu, čo by nemalo robiť. Ubezpečujeme dieťa, že sa akceptujú jeho pocity, neposielat' ho preč. Prehliadame nadávky, urážky na svoju osobu, venujeme sa vecným témam – problému dieťaťa, tomu, čo pre upokojenie potrebuje. Sme empatickí, vystupujeme ako osoba ochotná a schopná vyriešiť problém dieťaťa, ako osoba, ktorá chce pomôcť nie obmedzovať. Vyjednávanie „výhra – výhra“: predostrieme dieťaťu viacero možností, pričom všetky možnosti vedú k želanému cieľu (napr. aby sa dieťa vrátilo do svojej izby), pričom dieťa si môže vybrať, vytvoriť atmosféru, kedy bude mať dieťa pocit, že on rozhoduje.
- c) Telesné obmedzenie a medikácia: Ak dieťa odmieta komunikovať a agresívne správanie sa stupňuje, pokiaľ je to možné, tak v záujme jeho bezpečnosti a bezpečnosti okolia použijeme telesné obmedzenie - špeciálne úchopy, ktoré sú cielené, bezbolestné a neohrozujú zdravie detí a zamestnancov. Ak sa dieťa i naďalej nie je schopné upokojiť, privoláme zdravotnú pomoc, ktorá podá medikáciu.

Po odznení celkovej situácie, rešpektovať vyčerpanie seba aj dieťaťa a nechávať priestor na oddych a až po úplnom odznení pristupovať k niektorej z korekčných techník, poukázanie na dôsledky, rozhovor. Telesné obmedzenie, prípadne privolanie zdravotnej pomoci, môže dieťa vnímať ako narušenie dôvery, ktorú prežíva voči dospelému opatrovníkovi. Preto je dôležité sa v čase, kedy je dieťa stabilizované a pokojné o predchádzajúcej situácii porozprávať a citlivo mu vysvetliť dôvody, prečo k takémuto konaniu došlo (ochrana jeho zdravia, ochrana zdravia ostatných detí a zamestnancov).

- d) Po upokojení dieťaťa analyzujeme celú situáciu a zaznamenáme agresívne správanie dieťaťa, v ktorom zaznamenávame dátum, miesto, príčinu agresívnej reakcie, dĺžku jej trvania a intenzitu, spôsob upokojenia sa dieťaťa. Ak príčina nie je zjavná, popíšeme okolnosti, za ktorých ku záchvatu došlo. Situáciu je nutné analyzovať a v kontexte celkovej anamnézy a vývinu dieťaťa z nej vyvodit' dôsledky pre ďalšie výchovné pôsobenie.